

Comisia mediu, climă și tranziție verde

RAPORT asupra proiectului de lege privind acțiunile climatice (nr. 75 din 07.03.2024) Lectura II

Comisia mediu, climă și tranziție verde a examinat proiectul de lege privind acțiunile climatice, inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Prin prezentul proiect de lege se stabilește cadrul normativ în domeniul acțiunilor climatice orientate spre atingerea obiectivului de realizare a neutralității climatice până în 2050, în vederea îndeplinirii obiectivului pe termen lung privind temperatura globală din Acordul de la Paris, și realizarea de progrese în vederea îndeplinirii obiectivului global în materie de adaptare la schimbările climatice. Scopul proiectului actului normativ este de a asigura reducerea treptată și ireversibilă a emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea protecției sănătății umane, integrității ecosistemelor și a biodiversității de amenințarea pe care o reprezintă schimbările climatice, precum și sporirea capacității de adaptare, creșterii rezilienței și reducerii vulnerabilității societății la schimbările climatice. Astfel, prin proiectul de lege dat se transpun prevederi din cinci acte juridice ale Uniunii Europene.

Proiectul de lege nominalizat a fost examinat și aprobat în prima lectură în ședința plenară a Parlamentului din 14 martie 2024.

La etapa de pregătire a acestuia pentru dezbatere în lectura a doua, Comisia a examinat propunerile și obiecțiile înaintate prin coraportul Comisiei politice externe și integrare europeană, avizul Comisiei administrație publică și dezvoltare regională, avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, și demersurile publicului interesat. De asemenea, a fost examinat și acceptat cu majoritatea voturilor membrilor Comisiei (7 voturi – „pentru”) amendamentul Doamnei deputat Mariana Cușnir, acesta se regăsește în dosarul actului normativ.

Decizia argumentată a Comisiei asupra tuturor opiniilor, obiecțiilor, propunerilor și amendamentelor recepționate este expusă în tabelul de sinteză - parte integrantă a prezentului raport.

De menționat că, în scopul asigurării executării prevederilor art. 49¹ din Regulamentul Parlamentului, pe platforma Comisiei parlamentare permanente au fost organizate și desfășurate consultări publice ale proiectului actului normativ în cauză.

Pornind de la cele expuse și, ținând cont de amendamentul acceptat, Comisia mediu, climă și tranziție verde, cu votul majorității membrilor săi (7 voturi „pentru”), propune plenului Parlamentului proiectul de lege nr. 75 din 07.03.2024 privind acțiunile climatice - pentru examinare și adoptare în lectura a doua.

Valeriu MUDUC,
Președintele Comisiei

S I N T E Z A
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege privind acțiunile climatice
(nr. 75 din 07.03.2024) Lectura II

Nr. crt	Textul părții constitutive al proiectului de act legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului, propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond Note
1	2	3	4	5
1	<p>Articolul 1. Obiectul și scopul legii</p> <p>(1) Prezenta lege stabilește cadrul normativ în domeniul acțiunilor climatice orientate spre atingerea obiectivului de realizare a neutralității climatice până în 2050, în vederea îndeplinirii obiectivului pe termen lung privind temperatura globală din Acordul de la Paris, și realizarea de progrese în vederea îndeplinirii obiectivului global în materie de adaptare la schimbările climatice.</p> <p>(2) Scopul prezentei legi este de a asigura reducerea treptată și ireversibilă a emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea protecției sănătății umane, integrității ecosistemelor și a biodiversității de amenințarea pe care o reprezintă schimbările climatice, precum și de a spori capacitatea de adaptare, consolidare a rezilienței și reducerea vulnerabilității societății la schimbările climatice.</p>	<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>art.1, la finele alin.(2) după textul „schimbări climatice” se completează cu următorul text ”, prin aplicarea a mecanismului financiar de stabilirea a prețului pentru emisiile de CO² și principiului „poluatorul plătește”;</p>	Se acceptă.
		EcoContact	<p>La art. 1 alin. (1) se propun completarea denumirii Acordului de la Paris cu sintagma “privind schimbările climatice”, sau “în temeiul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice”;</p>	Se ia act de propunere.
2	<p>Articolul 2. Domeniul de aplicare</p> <p>(1) Prevederile prezentei legi se aplică emisiilor antropice din surse sau a reținerilor prin sechestrare de către absorbanți a gazelor cu efect de seră ce sunt stabiliți prin sistemul național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.2, alin.(1) necesită a fi revizuit în sensul concretizării actelor aprobate de Guvern.</p> <p>La alin.(2), cuvântul „Normele” se va substitui cu cuvântul „Normative”, fiind astfel în corespundere cu art.3 alin.(1) din Legea nr.43/2023 privind gazele fluorurate</p>	Se acceptă

	informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern. (2) Normele, condițiile și limitele aplicabile gazelor fluorurate cu efect de seră sunt reglementate prin Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră.		cu efect de seră, la care se face trimitere.	
3	<p>Articolul 3. Obiectivele legii</p> <p>(1) Prezenta lege are următoarele obiective:</p> <p>a) a asigura elaborarea și punerea în aplicare a documentelor de politici și planificare pentru îndeplinirea obiectivelor și Țintelor naționale stabilite în conformitate cu Acordul de la Paris, precum și a obiectivelor privind energia și clima stabilite în temeiul Tratatului Comunității Energetice;</p> <p>b) a asigura planificarea pentru alocarea resurselor financiare necesare, în vederea realizării progresului privind dezvoltarea cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră și rezistență la efectele negative ale schimbărilor climatice în conformitate cu obligațiile stabilite în Acordul de la Paris și Tratatul Comunității Energetice;</p> <p>c) a asigura monitorizarea completă, actuală, transparentă, exactă, coerentă și comparabilă a emisiilor de GES, precum și raportarea integrată privind progresul înregistrat în elaborarea și implementarea politicilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice;</p> <p>d) a asigura accesul publicului la informații privind planificarea, elaborarea, evaluarea realizării documentelor de politici și planificare în domeniul de atenuare și adaptare la schimbările climatice.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.3, se va exclude numerotarea alineatului (1), iar la lit. c) pentru a fi în conformitate cu art.54 alin.(1) lit.j) care prevede că, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire, se va descifra abrevierea „GES”.</p> <p>Obiecție valabilă și pentru art.18 lit.j) referitor la abrevierea „CONUSC”, art.28 alin.(1) lit.e) abrevierea „Ghidurile IPCC”.</p>	Se acceptă.
		<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>art. 3, lit. d) după cuvântul „planificarea” se introduce textul „în domeniul de reducere a emisiilor de GES și de atenuare și adaptare la schimbări climatice,”;</p>	Se acceptă.
		<p>EcoContact</p>	<p>La art. 3 alin. (3) lit. d) se propune completarea textului cu următoarele: .... planificarea în domeniul de reducere a emisiilor gazelor cu efect de seră și de atenuare și adaptare la schimbări climatice”.</p>	Se ia act de propunere.
4	<p>Articolul 4. Noțiuni principale</p> <p>În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:</p> <p>absorbant sau reținere prin sechestru –</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.4</p> <p>La noțiunea „absorbant sau reținere prin sechestru” se va revizui cuvântul „absorbant”, deoarece noțiunea definește un proces, iar cuvântul „absorbant” semnifică</p>	Se acceptă parțial.

<p>procesul, activitatea sau mecanismul care elimină prin absorbție sau sechestrare din atmosferă un gaz cu efect de seră, un aerosol sau un precursor al unui gaz cu efect de seră;</p> <p>adaptarea – procesul de ajustare determinate de om a sistemelor naturale și antropice la variabilitatea climatică curentă sau la schimbările climatice de viitor, în scopul moderării daunelor sau explorării oportunităților de beneficiu;</p> <p>adaptarea bazată pe ecosistem (în continuare – ABE) – soluție bazată pe mediu natural care valorifică biodiversitatea și serviciile ecosistemice pentru a reduce vulnerabilitatea și a spori reziliența climatică;</p> <p>capacitatea de adaptare – abilitatea unui sistem de a se ajusta la schimbările climatice, inclusiv la variabilitatea climatică și la fenomenele meteorologice extreme pentru a atenua potențiale daune și de a valorifica oportunitățile emergente sau de a gestiona consecințele;</p> <p>călătorie – deplasare a unei nave care începe sau se termină într-un port de escală și servește scopului de a transporta pasageri sau mărfuri în scopuri comerciale;</p> <p>combustibili fosili – surse de energie neregenerabile pe bază de carbon, cum ar fi combustibili solizi, gaze naturale și petrol;</p> <p>contribuțiile naționale determinate (în continuare – CND) – este angajamentul luat de o țară de a-și reduce emisiile de gaze cu efect de seră și de a atenua schimbările</p>		<p>un material/element.</p> <p>La noțiunea „<i>contribuțiile naționale determinate</i>” este necesar a fi indicate: denumirea documentului ce urmează a fi elaborat, consultat și aprobat și organul/autoritatea care îl va aproba, mai ales că în textul proiectului de lege nu se regăsește organul/autoritatea cu astfel de atribuție.</p> <p>La noțiunea „<i>gaze cu efect de seră</i>” se va revizui sintagma „bioxidul de carbon” în corelare cu noțiunea „echivalentul dioxidului de carbon”, care utilizează sintagma „dioxid de carbon”, în scopul unificării terminologiei utilizate.</p> <p>La noțiunea „<i>instalație</i>”, menționăm că definiția acesteia nu corespunde noțiunii stabilite în Directiva 2003/87/CE. Observăm că, în redacția proiectului de lege este utilizat textul „care pot genera emisii și poluare”, iar Directiva utilizează textul „care ar putea avea efecte asupra emisiilor și a poluării”, ceea ce ar avea un efect juridic diferit. În acest context, sugerăm revizuirea noțiunii vizate.</p> <p>Noțiunea „<i>operator de aeronavă</i>” necesită a fi revizuită în corelare cu prevederile Codului aerian nr.301/2017, care utilizează noțiunea de „operator aerian”.</p> <p>Noțiunea „<i>Planul național integrat privind energia și clima</i>” este deja reglementată în Legea nr.174/2017 cu privire la energetică, iar potrivit art.55 din Legea nr.100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. În cazul în care se intenționează a fi păstrată noțiunea vizată în textul proiectului de lege,</p>	
---	--	---	--

	<p>este necesar a se concretiza actul normativ care conține prevederile la care se face trimitere.</p> <p>La noțiunea „<i>prognoze</i>”, urmează a fi argumentat termenul „4 ani viitori” dat fiind faptul că noțiunea preluată din Regulamentul (UE) 2018/1999 după cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2023/857 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 aprilie 2023, prevede termenul de „6 ani viitori”.</p> <p>La noțiunea „<i>raport de verificare</i>” analizată în corelare cu noțiunea „verificator”, observăm o neconcordanță referitor la modul de „acreditare a verificatorului”. Astfel, în noțiunea „raport de verificare” este prevăzut că verificatorul este acreditat în conformitate cu standardele de reducere a emisiilor, iar noțiunea „verificator” stabilește că acesta este acreditat în conformitate cu prevederile Legii nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.</p> <p>La noțiunea „<i>vulnerabilitate</i>”, se va revizui sintagma „evenimentelor meteorologice extreme” în corelare cu noțiunea „capacitatea de adaptare”, care utilizează sintagma „fenomenele meteorologice extreme”, în scopul uniformizării terminologiei utilizate.</p>	<p>climatică, în temeiul Acordului de la Paris. Document elaborat, consultat și aprobat, care conturează țintele, obiectivele și măsurile la nivel intern de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptare la schimbările climatice, pentru atingerea obiectivelor globale;</p> <p>efecte adverse ale schimbărilor climatice – modificările mediului fizic sau ale ființelor vii, provocate de schimbările climatice, care au efecte nocive semnificative asupra compoziției, stabilității sau productivității ecosistemelor naturale și antropice, precum și asupra funcționării sistemelor socioeconomice sau asupra sănătății și bunăstării omului;</p> <p>emisile antropice – eliberarea GES în atmosferă sau de precursorii acestora, de la sursele staționare sau difuze atribuite activităților umane;</p> <p>eliminarea antropică – absorbția gazelor cu efect de seră din atmosferă ca rezultat al activității umane deliberate;</p> <p>echivalentul dioxidului de carbon – o măsură metrică utilizată pentru a compara emisiile diferitelor gaze cu efect de seră pe baza potențialului lor de încălzire globală;</p>
--	---	---

<p>gaze cu efect de seră – amestecul de gaze (vapori de apă, bioxidul de carbon, metanul, oxidul de azot, cloro-fluoro-carburile) constituenți gazoși ai atmosferei, de origine naturală sau antropică, care absorb temperatura sau radiația infraroșie;</p> <p>instalație – orice unitate tehnică staționară, în care se desfășoară una sau mai multe activități enumerate în anexa nr. 1, precum și orice activitate direct legată tehnic de activitățile desfășurate pe acel amplasament și care pot genera emisii și poluare;</p> <p>mechanismul de ajustare la frontieră a carbonului (în continuare – MAFC) – este o măsură privind clima care are drept scop prevenirea riscului de relocare a emisilor de dioxid de carbon și stabilirea unui preț corect pentru dioxidul de carbon emis în timpul producției de bunuri cu utilizare intensivă a carbonului care intră în UE;</p> <p>neutralitatea climatică – realizarea unui echilibru între emisiile de gaze cu efect de seră și a reținerii prin sechestrarea acestora din atmosferă;</p> <p>operator de aeronavă – orice persoană juridică sau fizică, înregistrată în modul stabilit de lege, care operează o aeronavă sau proprietarul aeronavei;</p> <p>Planul național integrat privind energia și clima (în continuare – PNIEC) – documentul principal de planificare strategică care determină obiectivele naționale pentru fiecare dintre cele cinci dimensiuni indicate la art. 71</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art. 4, se completează cu următoarele noțiuni aranjate în ordine alfabetică: "armator - persoana juridică sau fizică ce exploatează o navă, indiferent de faptul dacă este proprietarul ei sau o exploatează în alt temei legal autoturism nou - orice autoturism care nu a mai fost vândut unei persoane care l-a cumpărat cu altă intenție decât cea de a-l vinde sau de a-l furniza unui terț; companie de transport maritim- proprietarul navei sau orice altă organizație sau persoană, precum administratorul sau navlositorul navei nude, care a preluat responsabilitatea pentru exploatarea navei de la proprietarul acesteia și care, asumându-și această responsabilitate, a consimțit să preia toate sarcinile și responsabilitățile impuse de Codul internațional de management pentru siguranța exploatării navelor și pentru prevenirea poluării;" Noțiunea „contribuțiile naționale determinate” va avea următoarea redacție: „contribuție națională determinată (CND) – angajament luat de o țară de a-și reduce emisiile de gaze cu efect de seră și de a atenua și a adapta la schimbărilor climatice, în temeiul Acordului de la Paris, document în care sunt stabilite țintele, obiectivele și măsurile naționale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de adaptare la schimbările climatice, în vederea realizării obiectivelor globale;</p> <p>Noțiunea „instalație” va avea următoarea redacție: "instalație - o unitate tehnică staționară în care sunt</p>	<p>Se acceptă.</p>
---	---	--	---------------------------

<p>alin. (4), precum și politicile și măsurile corespunzătoare necesare realizării obiectivelor respective;</p> <p>potențial de încălzire globală – forțarea radiativă cumulativă prin efecte directe și indirecte, pe un orizont de timp specificat, rezultată în urma emisiei unei unități de kilogram a unui gaz cu efect de seră, în comparație cu forța radiativă rezultată din emisia unui kilogram de dioxid de carbon pe o perioadă de 100 de ani;</p> <p>proгноze – previziuni referitoare la emisiile antropice de către surse și la absorbțiile de către absorbantii de gaze cu efect de seră sau referitoare la evoluții ale sistemului energetic, inclusiv cel puțin estimări cantitative pentru o succesiune de 4 ani viitori care se termină cu 0 sau cu 5, imediat următori anului de raportare;</p> <p>planificarea națională a adaptării (în continuare – PNA) – modalitate de planificare și implementare a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice la nivel național pe termen mediu și lung, în scopul reducerii vulnerabilității și sporirii rezilienței climatice;</p> <p>raport de verificare – document elaborat de un verficator independent, care este acreditat în conformitate cu standardele de reducere a emisilor;</p> <p>reducerea emisilor – eliminarea sau sechestrarea antropică a unui sau mai multor gaze cu efect de seră din atmosferă, sau evitarea sau reducerea emisilor unui sau mai multor gaze cu efect de seră;</p>		<p>realizate una sau mai multe dintre activitățile enumerate în anexa 1 și orice alte activități direct asociate care au o legătură de natură tehnică cu activitățile realizate în locul respectiv și care ar putea avea efecte asupra emisilor și a poluării;”</p> <p>Noțiunea „mecanismul de ajustare la frontieră a carbonului (în continuare – MAFC)” va avea următoarea redacție: „mecanismul de ajustare la frontieră a carbonului (în continuare – MAFC)” - este mecanismul UE de ajustare la frontieră în funcție de emisiile de dioxid de carbon având drept scop reducerea emisilor de dioxid de carbon, stabilirea unui preț echitabil pentru dioxidul de carbon emis în timpul producției de mărfuri cu emisii ridicate de dioxid de carbon importate în Uniunea Europeană și de a încuraja producția industrială mai curată prin intermediul unei metodologii de calculare a emisilor încorporate în conformitate cu Acordul de la Paris;”</p> <p>Noțiunea „potențial de încălzire globală” va avea următoarea redacție: „potențial de încălzire globală – forțarea radiativă cumulativă prin efecte directe și indirecte, pe un orizont de timp specificat, rezultată în urma emisiei unei unități de kilogram a unui gaz cu efect de seră, în comparație cu forța radiativă rezultată din emisia unui kilogram de CO₂ pe o perioadă de 100 de ani;”</p> <p>Noțiunea „Planul național integrat privind energia și clima”, după textul „la art.7^a alin (4)” se introduce textul „al Legii nr.174/2017 cu privire la</p>	
--	--	--	--

	<p>rezultatele de atenuare transferate internațional (în continuare – RATI) – inițiative de cooperare care includ reduceri și eliminări de emisii de GES, verificate și suplimentate, precum și beneficiile conexe de atenuare rezultate din acțiuni de adaptare sau din planuri de diversificare economică sau metodele prin care acestea pot fi realizate, transferate la nivel internațional;</p> <p>reziliența climatică – capacitatea sistemelor sociale, economice sau de mediu de a gestiona perturbările climatice, prin reacții de răspuns sau transformări care le mențin funcțiile esențiale, identitatea și structura, precum și capacitatea de adaptare, învățare și transformare;</p> <p>schimbări climatice – schimbări ale tiparelor meteorologice, atribuite direct sau indirect unei activități umane care alterează compoziția atmosferei la nivel global și care se adaugă variabilității naturale a climatului observate pe parcursul unor intervale de timp comparabile;</p> <p>sechestrarea carbonului – procesul prin care carbonul este absorbit din atmosferă și stocat, inclusiv în sol și vegetație, cu excepția produselor lemnoase recoltate sau a altor tipuri de vegetație care au fost recoltate, curățate sau tăiate;</p> <p>sistem climatic – ansamblul format de atmosferă, hidrosferă, biosferă și geosferă și interacțiunile dintre acestea;</p> <p>soluții bazate pe natură – acțiuni de protejare,</p>		<p><i>energetică</i>;</p> <p>Noțiunile – „operator”, „operator de aeronavă” și „prognoze” se exclud.</p>	
--	--	--	--	--

<p>gestionare durabilă și restabilire a ecosistemelor naturale și modificate care răspund provocărilor antropice în mod eficient și adaptabil, care aduc beneficii oamenilor și naturii;</p> <p>tranziție justă – tranziția către o economie circulară inclusivă și neutră din punct de vedere climatic, în care emisiile de GES rămase sunt reținute prin sechestrare de către absorbantii a acestora, crearea locurilor de muncă și de coeziune socială;</p> <p>sursă – orice proces, activitate sau mecanism care degajă în atmosferă un gaz cu efect de seră, un aerosol sau un precursor al unui gaz cu efect de seră;</p> <p>verificare – activitățile desfășurate de un verficator pentru a emite un raport de verificare a emisiilor de GES în temeiul prevederilor legii;</p> <p>verficator – orice persoană fizică sau juridică care desfășoară activități de verificare în temeiul prevederilor legii, acreditată de Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (în continuare – MOLDAC), în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității sau acreditarea căruia este recunoscută conform legislației;</p> <p>vulnerabilitate – nivelul în care un sistem este susceptibil sau incapabil să facă față efectelor negative ale schimbărilor climatice, inclusiv variabilității climatice și evenimentelor meteorologice extreme.</p>	<p>EcoContact</p>	<p>La art. 4. Noțiuni principale, se propune completarea listei noțiunilor cu următoarele definiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Acord de la Paris în temeiul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice, ratificat prin Legea nr.78/2017; - Operator – mai multe articole din proiectul Legii prevăd responsabilitățile operatorilor (fie operatori aerieni, operatori ai transportului maritim, operatori ai instalațiilor, operatori ai RETP (de ex. art. 22, art 53). <p>Propunem introducerea noțiunilor pe fiecare tip de operator la care se face referința în textul proiectului legii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gaze cu efect de seră – propunem aici să fie inclusă și abrevierea (GES), care se regăsește ulterior în tot text al proiectului de lege; 	<p>Se ia act de propunere.</p>
---	--------------------------	---	---------------------------------------

5	<p>Articolul 5. Principiile de bază în sensul prezentei legi se aplică următoarele principii:</p> <p>a) principiul stabilirii obiectivului de atingere a neutralității climatice pentru anul 2050 și implementarea emisiilor negative după această dată;</p> <p>b) principiul reducerii echitabile și durabile a emisiilor de GES;</p> <p>c) principiul stabilirii obiectivului pentru dezvoltarea rezilienței climatice până în 2050, consolidarea capacității de adaptare și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice printr-un proces durabil;</p> <p>d) principiul precauției în luarea deciziilor;</p> <p>e) principiul „poluatorul plătește”;</p> <p>f) principiul tranziției juste și echitabile;</p> <p>g) principiul angajamentelor comune în desfășurarea activităților de planificare, raportare și monitorizare;</p> <p>h) principiul transparenței și accesibilității informației și datelor;</p> <p>i) principiul „eficiență energetică înainte de toate”.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p> <p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>La art. 5, menționăm că principiile stabilite la literale a) și c) sunt prevăzute la art.1 drept obiect și scop al legii, de aceea sugerăm excluderea acestora din conținutul acestui articol.</p> <p>art.5 va avea următorul conținut ”Articolul 5. Principiile de bază în sensul prezentei legi, în vederea atingerii țintelor climatice către anul 2030 se aplică următoarele principii: a) <i>principiul stabilirii neutralității climatice pentru anul 2050;</i> b) <i>principiul reducerii echitabile și durabile a emisiilor de GES;</i> c) <i>principiul prevenirii poluării mediului;</i> d) <i>principiul precauției;</i> e) <i>principiul „poluatorul plătește”;</i> f) <i>principiul tranziției juste și echitabile;</i> g) <i>principiul angajamentelor comune în desfășurarea activităților de planificare, raportare și monitorizare;</i> h) <i>principiul transparenței și accesibilității informației și datelor;”</i></p>	Se ia act de propunere.
6	<p>Articolul 6. Atribuțiile Guvernului Guvernul are următoarele atribuții:</p> <p>a) aprobă documentele de politici și actele normative în domeniul reducerii emisiilor GES și adaptării la schimbările climatice;</p> <p>b) aprobă Mecanismul de Ajustare la Frontieră pentru Carbon (în continuare – MAFC);</p> <p>c) asigură utilizarea eficientă și</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p> <p>SA Lafarge Ciment Moldova</p>	<p>La art. 6 lit. b), urmează a fi exclus textul „(în continuare – MAFC)”, deoarece acesta este deja stabilit în art. 4 la noțiunea „mecanismul de ajustare la frontieră a carbonului”.</p> <p>- În textul legii Mecanismul de Ajustare la Frontieră pentru Carbon este abreviat ca MAFC. În același timp, în textul legii apare și abrevierea CBAM. Care este diferența dintre</p>	Se ia act de propuneri.

	<p>transparentă a veniturilor generate din prețul pentru emisiile de dioxid de carbon;</p> <p>d) coordonează activitatea tuturor autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul reducerii emisiilor de GES, creșterii capacității de adaptare, și reducerii vulnerabilității la efectele schimbărilor climatice.</p>		<p>MAPC si CBAM? Este necesar de precizat la ce se refera Mecanismul de Ajustare la Frontiera pentru Carbon. Definiția MAFC în proiectul de lege este exact definiția CBAM din Regulamentul CBAM european. Respectiv se creează confuzii și neînțelegeri referitor la atribuțiile Guvernului fata de CBAM.</p>	
7	<p>Articolul 7. Atribuțiile Comisiei naționale privind schimbările climatice</p> <p>(1) Comisia națională privind schimbările climatice (în continuare –CNSC), prezidată de către Prim-ministru, este instituită în calitate de organ interinstituțional în scopul coordonării, monitorizării și promovării politicilor de stat, precum și a facilitării integrării considerentelor privind schimbarea climei în documentele de politici naționale, sectoriale și locale pentru dezvoltarea cu un nivel scăzut de emisii GES și rezilienței climatice.</p> <p>(2) CNSC are următoarele atribuții:</p> <p>a) prezintă propuneri de modificare a documentelor de politici și a actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice;</p> <p>b) promovează integrarea măsurilor referitoare la acțiunile climatice în politicile și legislația sectorială;</p> <p>c) aprobă direcții și activități necesare promovării măsurilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice la nivel național, sectorial și local;</p> <p>d) aprobă metodele, manualele operaționale, ghidurile privind adaptarea și</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p> <p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>art. 6 lit. b) va avea următorul conținut:</p> <p><i>"b) aprobă cerințele privind mecanismele financiare climatice,";</i></p> <p>La art. 7, cu referire la modalitatea de constituire a Comisiei naționale privind schimbările climatice, observăm că proiectul conține informații lacunare și nu oferă claritate la acest subiect. Din acest considerent sugerăm, completarea proiectului de lege în sensul clarificării și detalierii modalității de constituire și a numărului de membri.</p> <p>- La alin.(1) se va revizui din punct de vedere redacțional textul „facilitării integrării considerentelor”, în scopul concretizării „considerentelor” emise aprobate de careva organ.</p> <p>- La alin.(3), nu este clar ce urmează a fi aprobat de către Guvern. În cazul în care se are în vedere componența Comisiei naționale privind schimbările climatice, atunci cuvintele „aprobata de către Guvern” se vor substitui cu cuvintele „componența căreia este aprobată de Guvern.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă parțial.</p>
		<p>A.P AmCham Moldova</p>	<p>La art. 7:</p> <p>- textul de la lit. a) este incomplet, iar textul de la lit. c) lipsește, ceea ce poate duce la confuzii și interpretări eronate. Este crucial să completăm aceste secțiuni pentru a asigura claritatea și coerența legislației.</p>	<p>Se ia act de propuneri.</p>

<p>atenuarea schimbărilor climatice și criteriile de conformitate climatică a proiectelor investitoriale;</p> <p>3) CNSC este constituită din reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor din domeniul educației și cercetării, organizațiilor necomerciale și sectorului privat, aprobată de către Guvern.</p> <p>(4) Organizarea activității CNSC și atribuțiile membrilor sunt stabilite în Regulamentul cu privire la mecanismul de coordonare intersectorială a activităților în domeniul schimbărilor climatice, aprobat de Guvern.</p>		<p>- există o discrepanță în abrevierea utilizată pentru Mecanismul de Ajustare la Frontieră pentru Carbon (MAFC), care este menționat MAFC la lit. d) și CBAM la art. 8 lit. h). Astfel, întru uniformizarea noțiunilor și abrevierilor în textul legii, la art. 8 lit. h) propunem substituirea cuvântului CBAM-ului cu MAFC-ului, luând în considerare prevederile de la art. 7 lit. d).</p> <p>Totodată, aferent mențiunii CBAM de la art. 7 și 8, găsim oportună specificarea faptului dacă se face referire la Regulamentul CBAM aprobat în UE sau dacă se prevede un mecanism național de ajustare la frontieră pentru carbon.</p> <p>Atribuțiile Serviciului Vamal indicate la art. 21 au un caracter prea general. Este esențial să se detalieze atribuțiile specifice ale Serviciului Vamal în implementarea și monitorizarea respectării legii.</p>	
	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.7, alin. (1) va avea următorul cuprins: „Articolul 7. Atribuțiile Comisiei Naționale privind Schimbările Climatice (1) Comisia Națională privind Schimbările Climatice este instituită în calitate de organ interinstituțional, fără personalitate juridică, la nivel de Guvern, cu statut de coordonare și aprobare a politicilor în domeniul schimbărilor climatice și proiectelor de investiții capitale publice în contextul atenuării și adaptării la schimbări climatice și managementul riscurilor de dezastre. (2) Comisia Națională privind Schimbările Climatice este creată din Ministerul Mediuului, Ministerul Finanțelor, Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale,</p>	<p>Se acceptă.</p>

			<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Muncii Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne sub egida Primului Ministru.</p> <p>(3) Comisia Națională privind Schimbările Climatice este creată în atingerea următoarelor obiective:</p> <p>a) promovarea dialogului, cooperării, coordonării și coerenței între sectoarele economiei, în procesul de planificare, elaborare, coordonare, implementare și monitorizare a politicilor și acțiunilor în domeniul schimbărilor climatice;</p> <p>b) stimularea integrării măsurilor privind schimbările climatice documentele de politici privind dezvoltarea social-economică la nivel național și sectorial și facilitarea implementării acțiunilor climatice;</p> <p>c) coordonarea și monitorizarea alocărilor resurselor financiare naționale și internaționale pentru implementarea acțiunilor climatice în diferite sectoare;</p> <p>d) asigurarea transparenței în realizarea documentelor de politici și acțiunilor privind schimbările climatice.</p> <p>(4) Secretariatul Comisiei Naționale privind Schimbările Climatice este asigurat de către Ministerul Mediului.”;</p>				Se acceptă.
8	<p>Articolul 8. Atribuțiile Ministerului Mediului</p> <p>Ministerul Mediului are următoarele atribuții:</p> <p>a) elaborează și promovează documentele de politici și cadrul normativ în domeniul</p>		<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>				

	<p>reducerii emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice, orientate spre avansarea dezvoltării cu nivel redus de emisii de GES și spre sporirea rezilienței climatice, conform Acordului de la Paris;</p> <p>b) asigură respectarea tratatelor în domeniul protecției mediului, la care este parte Republica Moldova și fundamentarea relațiilor cu alte state pe principile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional;</p> <p>c) definește calitatea de punct oficial de contact pentru tratatele internaționale relevante în domeniile de aplicare ale legii, la care Republica Moldova este parte;</p> <p>d) monitorizează la nivel național implementarea actelor normative în domeniul reducerii emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice;</p> <p>e) cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare sau actualizare a Contribuțiilor Naționale Determinate (în continuare – CND), a Planului Național Integrat privind Energia și Clima (în continuare – PNIEC), a Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung (în continuare – SDER-TL), a documentelor de politici de adaptare la schimbările climatice și a inventarului național al GES, precum și la monitorizarea și raportarea implementării acestora;</p> <p>f) asigură implementarea eficientă a Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice (în continuare – SNMR);</p> <p>g) asigură conlucrarea cu autoritățile și</p>		<p>- La lit. c), pentru un spor de precizie normativă, se va exclude cuvântul „relevante” ca fiind de prisos și se va indica expres domeniul tratatelor la care se face referire.</p> <p>- lit. e) prevede că Ministerul Mediului cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare sau actualizare a Planului Național Integrat privind Energia și Clima. Din această normă reiese că una din atribuțiile Ministerului Mediului constă în elaborarea PNIEC. Atragem atenția că, potrivit art.72 alin.(2) din Legea nr.174/2017, organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu elaborează Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, iar în conformitate cu alineatele (5) și (7) al aceluiași articol, organul central de specialitate în domeniul energeticii, la etapa elaborării PNIEC-ului, colaborează cu instituțiile competente din statele părți ale Comunității Energetice, precum și din statele membre ale Uniunii Europene, iar alin.(7) prevede că, organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu și organul central de specialitate în domeniul energeticii colaborează în vederea elaborării documentelor de politici prevăzute la alin.(1) - (Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung) și alin.(3) – (Planul național integrat privind energia și clima), precum și a evaluărilor de impact asupra mediului, conform competențelor. Dat fiind faptul că, proiectul de lege în privința atribuției de elaborare a PNIEC face referire doar la</p>	
--	--	--	--	--

<p>institutiile publice privind implementarea eficientă a legislației din domeniul reducerii emisiilor GES și adaptării la efectele negative ale schimbărilor climatice;</p> <p>h) promovează și cooperează în domeniul educației, formării profesionale, sporirii nivelului de conștientizare privind schimbările climatice;</p> <p>i) aprobă anual lista operatorilor instalațiilor staționare ale căror activități sunt specificate în anexa nr. 1 și care dețin autorizația integrată de mediu pentru desfășurarea activităților în conformitate cu Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, pe baza datelor raportate de către acestea în anul precedent;</p> <p>j) coordonează elaborarea rapoartelor privind implementarea politicilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice.</p>		<p>Ministerul Mediului, considerăm că această abordare duce în eroare privitor la atribuțiile organelor responsabile. Din aceste considerente, urmează a fi reexaminată atribuțiile Ministerului Mediului stabilite la art.8 și atribuțiile Ministerului Energiei (art.9), în scopul determinării organului responsabil de aprobarea PNIEC și concretizarea procedurii de colaborare.</p> <p>- La lit.e), textul „(în continuare - PNIEC)” se va exclude, deoarece abrevierea dată este utilizată la definirea noțiunii vizate la art.4 din proiectul de lege.</p>	
	<p>EcoContact</p>	<p>La art. 8 lit. b) se propune completarea tratatelor în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice;</p> <p>lit e) se propune excluderea ȘI , fiindcă operatorii incluși în anexa 1 sunt obligați să dețină autorizația integrată de mediu</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.8, lit. a) textul „<i>cadrul normativ</i>” se înlocuiește cu textul „<i>acte normative</i>”; lit. b) după textul „<i>protecția mediului</i>” se completează cu textul „și schimbările climatice”; lit. e) textul ” <i>a Planului Național Integrat privind Energia și Clima (în continuare - PNIEC),”</i> se exclude, iar textul „<i>a Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung (în continuare - SDER-TL),”</i> se substituie cu textul „a documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung.”; lit. f) și g) se exclud; lit. ”j) coordonează elaborarea rapoartelor privind implementarea politicilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	termen lung, a PNIEC-ului și inventarului național de GES, precum și în legătură cu monitorizarea și raportarea implementării acestora; ” ..				
10	<p>Articolul 10. Atribuțiile Ministerului Sănătății</p> <p>Ministerul Sănătății are următoarele atribuții:</p> <p>”... e) colaborează în comun cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date privind factorii de mediu și starea de sănătate a populației în procesul de elaborare și actualizare a documentelor de politici de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice, precum și în monitorizarea și raportarea implementării acestora; f) informează populația cu privire la riscurile pentru sănătate asociate evenimentelor extreme ale schimbărilor climatice; ” ..</p>	Deputat Mariana Cușnir	Art. 10, lit, e) se exclude	Se acceptă.	
11	<p>Articolul 11. Atribuțiile Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării</p> <p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are următoarele atribuții:</p> <p>a) evaluează și include în documentele de politici sectoriale pentru sectorul industrial, în limita competențelor funcționale, prevederi și măsuri în vederea asigurării dezvoltării cu un nivel scăzut de emisii de GES și rezistent la efectele negative ale schimbărilor climatice; b) elaborează politici pentru susținerea tehnologiilor cu emisii reduse de carbon în sectorul industrial; c) colaborează cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare și actualizare a CND, SDER -TL, a PNIEC-ului și inventarului național al emisiilor de GES, precum și în</p>	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	La art.11 lit. c), referitor la atribuția Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării de colaborare cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare și actualizare a CND, SDER -TL, a PNIEC-ului și inventarului național al emisiilor de GES, este de observat că art.8 lit.e) prevede că Ministerul Mediului „cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare sau actualizare a CND, a PNIEC, SDER-TL, a documentelor de politici de adaptare la schimbările climatice și a inventarului național al GES, precum și la monitorizarea și raportarea implementării acestora”. În acest sens, este necesar a fi revăzută terminologia utilizată.	Se acceptă.	

	<p>legătură cu monitorizarea și raportarea implementării acestora;</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Obiecție valabilă și pentru art.13 lit.j), art.14 lit.d), art.16 lit.g).</p> <p>art. 11, lit. b și c) vor avea următoarea redacție: <i>„b) elaborează documente de politici pentru susținerea utilizării tehnologiilor cu emisii reduse de carbon în sectorul industrial;</i> <i>c) cooperează cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare și de actualizare a CND-urilor, a documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, a documentelor de politici privind adaptarea la schimbările climatice, și a inventarului național al emisiilor de GES, precum și cu procesul de monitorizare și raportare a implementării documentelor respective;”;</i></p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>12</p>	<p>Articolul 12. Atribuțiile Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are următoarele atribuții: a) evaluează și include în documentele de politici pentru activitățile din domeniul transportului și dezvoltării regionale, în limita competențelor funcționale, prevederi și măsuri care vizează dezvoltarea la un nivel redus de emisii de GES și rezilienței la efectele schimbărilor climatice; b) elaborează politici pentru susținerea utilizării tehnologiilor care contribuie la reducerea emisiilor GES în domeniile de competență și adaptarea la efectele negative ale schimbărilor climatice; c) elaborează acte normative cu privire la reducerea impactului emisiilor de GES</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.12 lit. d), este utilizată sintagma „emisile de CO₂”, iar în textul proiectului de lege se utilizează sintagma „emisile de dioxid de carbon”, motiv pentru care sugerăm revizuirea sintagmelor vizate, în scopul determinării asupra unei noțiuni unice pentru tot cuprinsul proiectului de lege.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.12, - lit. f) și g) se exclud; - lit. i) textul „SDER-TL” se substituie cu textul „a documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, a documentelor de politici privind adaptarea la schimbările climatice.”; - se completează cu două litere j) și k)</p>	<p>Se acceptă.</p>

13	<p>provenite din sectorul transporturilor și îmbunătățirea eficienței consumului de combustibil;</p> <p>d) elaborează Ghidul privind consumul de combustibil și emisiile de CO₂;</p> <p>e) monitorizează implementarea actelor normative în domeniul reducerii emisiilor de GES provenite de la activitățile aviatice și transportul maritim;</p> <p>f) aprobă anual lista operatorilor aerieni naționali a căror activitate este reglementată prin Regulamentul privind instituirea și funcționarea schemei de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională, aprobat de Guvern;</p> <p>g) aprobă anual lista operatorilor care efectuează monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de GES de la activitățile din domeniul aviației civile și transportului maritim specificate în anexa nr. 1 în baza datelor raportate de către acestea pe ultimul an, precum și formatul Planului de Monitorizare;</p> <p>h) contribuie la asigurarea accesului autorităților administrației publice și publicului la informații referitoare la tehnologiile cu emisii reduse de carbon în domeniul consumului eficient de combustibil și al emisiilor de dioxid de carbon;</p> <p>i) colaborează cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare și actualizare a CND, SDER-TL, a documentelor de politici de adaptare la schimbările climatice și inventarului național de GES, precum și în legătură cu monitorizarea și raportarea implementării acestora.</p>	<p>Articolul 13. Atribuțiile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare</p>	<p>după cum urmează:</p> <p>"j) elaborează și promovează documente de politici privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice în procesul de planificare a operațiunilor de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și în cadrul proiectării construcțiilor și a lucrărilor de construcții, inclusiv în vederea diminuării riscurilor producerii dezastrilor naturale;</p> <p>k) elaborează și promovează normativele tehnice în construcții bazându-se pe aspectele legate de atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv în vederea diminuării riscurilor producerii dezastrilor naturale."</p>	<p>art.13, lit. j) textul „SDER-TL” se substituie</p>	<p>Se acceptă.</p>
----	--	---	--	---	--------------------

	<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare are următoarele atribuții:</p> <p>a) include în documentele de politici pentru agricultură și industria alimentară, în limita competențelor funcționale, prevederi și măsuri care vizează dezvoltarea cu un nivel scăzut de emisii de GES și rezilienței climatice;</p> <p>b) stabilește măsuri de intervenție în documentele de politici în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale prin care să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;</p> <p>c) evaluează riscurile climatice asupra agriculturii și industriei alimentare și elaborează măsuri de adaptare și diminuare a impactului schimbărilor climatice;</p> <p>b) elaborează metodologiile de evaluare a riscurilor climatice asupra agriculturii și industriei alimentare;</p> <p>j) colaborează cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare și actualizare a CND, SDER-TL, a documentelor de politici de adaptare la schimbările climatice și inventarului național de GES, precum și în legătură cu monitorizarea și raportarea implementării acestora.</p>		<p>cu textul „a documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung”,</p> <p>se completează cu litere noi cu următorul cuprins:</p> <p>”f) elaborează măsurile de dezvoltare în domeniul exploatarei și schimbării categoriei de folosință a terenurilor și silviculturii (Land Use, Land-Use Change and Forestry, în continuare – LULUCF) și în domeniul agriculturii;</p> <p>g) integrează conceptul de politici agricole inteligente în politicile sectoriale de adaptare la schimbările climatice în vederea reducerii emisiilor de GES.”</p>	
	<p>Articolul 14. Atribuțiile Ministerului Muncii și Protecției Sociale</p> <p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale are următoarele atribuții și responsabilități:</p> <p>a) elaborează, în limita competențelor funcționale, prevederi și măsuri care vizează creșterea capacității de adaptare la schimbările climatice și le include în documentele de politici sectoriale în domeniul promovării incluziunii și asistenței sociale,</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.14, În prima propoziție cuvintele „și responsabilități” se exclud;</p> <p>lit. d) textul „SDER-TL” se substituie cu textul „a documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung”,</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>precum și realizarea egalității de gen;</p> <p>b) evaluează riscurile climatice asupra bunăstării grupurilor social-vulnerabile, egalității de gen și elaborează măsuri de adaptare și diminuare a impactului negativ al schimbărilor climatice;</p> <p>c) elaborează metodologiile de evaluare a riscurilor asupra grupurilor social-vulnerabile, ca urmare a expunerii la riscurile legate de schimbările climatice;</p> <p>d) colaborează cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date în procesul de elaborare și actualizare a SDER-TL, a documentelor de politici de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice, precum și în legătură cu monitorizarea și raportarea implementării acestora.</p>				
<p>Articolul 15. Atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării</p> <p>Ministerul Educației și Cercetării are următoarele atribuții și responsabilități:</p> <p>a) elaborează, în limita competențelor funcționale, prevederi și măsuri care vizează promovarea cunoștințelor pentru formarea competențelor necesare în prevenirea impactului și adaptarea la schimbările climatice și le include în documentele de politici sectoriale din domeniul educației și cercetării și inovării;</p> <p>b) integrează ca o componentă a politicii de stat în domeniul cercetărilor fundamentale și aplicate, precum și în activitatea de inovare, proiectele care vizează reducerea emisiilor de GES și adaptarea la schimbările climatice;</p> <p>c) cooperează cu organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării și promovează dezvoltarea studiilor de estimare a impactului schimbărilor climatice asupra diferitelor sisteme socio-economice și pentru</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.15, În prima propoziție cuvintele „și responsabilități” se exclud;</p>		<p>Se acceptă.</p>	

	<p>evaluarea incertitudinilor asociate acestora; d) completează programele de studii și elaborează materialele didactice în comun cu Ministerul Mediului referitoare la protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice.</p>			
	<p>Articolul 16. Atribuțiile Ministerului Afacerilor Interne</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne își exercită atribuțiile sale funcționale prin intermediul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, după cum urmează:</p> <p>a) participă la elaborarea și realizarea politicii de stat în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de pericol sau declanșare a situațiilor excepționale și/sau incendiilor, asigurării securității chimice și radiative;</p> <p>b) elaborează și aplică acte normative ce țin de asigurarea protecției populației și teritoriilor în caz de pericol sau declanșare a situațiilor excepționale și/sau incendiilor;</p> <p>c) contribuie la elaborarea normelor și regulilor în domeniul protecției civile și apărării împotriva incendiilor, întocmește avize asupra proiectelor de standarde, de condiții tehnice, de norme și reguli ce conțin reglementări în acest domeniu;</p> <p>d) desfășoară activități de lichidare și de limitare a consecințelor situațiilor de urgență și ale celor excepționale prin misiuni de informare, de cercetare inginerescă, chimică, bacteriologică și radiologică, de decontaminare, de evacuare, de adăpostire, de căutare, de salvare-deblocare, de descarcerare, de acordare a primului ajutor calificat, de stingere a incendiilor, de transportare, de asigurare cu apă potabilă, precum și întreprinde alte măsuri de protecție a populației și bunurilor materiale, cu forțe</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>Art.16 prevede că atribuțiile Ministerului Afacerilor Interne sunt exercitate prin intermediul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență. Referitor la lit.a), menționăm că și lit. b) prevede drept atribuție a organului vizat participarea la elaborarea politicii de stat în domeniul protecției populației și elaborarea actelor normative ce țin de asigurarea protecției populației. În acest sens, atenționăm că aceste atribuții nu sunt specifice Inspectoratului și nu se regăsesc în articolele 8 și 12 din Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr.93/2007.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>
		<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>art.16, Prima propoziție va avea următoarea redacție: „Ministerul Afacerilor Interne exercită, prin intermediul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, următoarele atribuții:” lit. a) va avea următorul cuprins ”a) participă la elaborarea și implementarea politicii de stat în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de pericol sau de declanșare a dezastrelor provocate de schimbările climatice;” ; lit. b) cuvintele „elaborează și” se exclud; lit. e) textul ”Serviciul Hidrometeorologic de Stat” se modifică cu ”instituția de monitorizare a mediului”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>proprii sau în cooperare cu alte structuri;</p> <p>e) cooperează cu Serviciul Hidrometeorologic de Stat în evaluarea prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de urgență și excepționale;</p> <p>f) cooperează cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului în procesul de prevenire și lichidare a consecințelor situațiilor de urgență și excepționale;</p> <p>g) colaborează în comun cu Ministerul Mediului prin schimb reciproc de informații și date la elaborarea documentelor de politici pentru implementarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice, precum și în legătură cu monitorizarea implementării și raportării acestora.</p>		<p>apoi după text;</p> <p>lit. g) după cuvântul „politici” se completează cu textul „publice în domeniul reducerii emisiilor GES și adaptării la schimbările climatice” și mai departe după text.</p>	
	<p>Articolul 17. Atribuțiile Ministerului Finanțelor</p> <p>Ministerul Finanțelor, în colaborare cu Ministerul Mediului, elaborează norme și metodologii pentru analiza investițiilor din punct de vedere al capacității de adaptare și sporire a rezilienței climatice.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Art.17 va avea următorul cuprins:</p> <p>” Articolul 17. Atribuțiile Ministerului Finanțelor</p> <p>Ministerul Finanțelor are următoarele atribuții:</p> <p>a) Asigură integrarea perspectivei de mediu, inclusiv privind capacitatea de adaptare și sporire a rezilienței climatice și măsurile de atenuare, în cadrul metodologic privind procesul de planificare bugetară și privind proiectele de investiții capitale publice, care să încorporeze rezultatele evaluărilor de mediu realizate de către Ministerul Mediului.</p> <p>b) Elaborează și implementează politici fiscale în vederea promovării practicii de mediu și descurajării activităților care contribuie la schimbările climatice, în baza evaluărilor efectuate de Ministerul Mediului și determinării oportunității intervențiilor.</p>	<p>Se acceptă.</p>

			<p>c) <i>Reprezintă interesele financiare ale țării în forurile internaționale și participă la negocierea acordurilor legate de finanțarea acțiunilor climatice.”</i></p>	
			<p>La art.18</p> <p>- lit.e), formularea acesteia este expusă într-o formă ambiguă, în ce privește textul „depus prin intermediul acestuia”, nefiind clar la ce se referă.</p> <p>- La lit.g), privind atribuția Agenției de Mediu de a elabora sau actualiza CND-urile, menționăm că art.8 lit.e) și art.30 alin.(1) prevăd că această atribuție este a Ministerului Mediului. În acest sens, se va revizui norma vizată pentru a stabili autoritatea responsabilă de elaborarea și actualizarea CND-urilor.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>
		<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>art.18,</p> <p>lit. d) va avea următoarea redacție: „d) coordonează planul de monitorizare al emisiilor de GES prezentat de către operator pentru una sau mai multe dintre activitățile specificate în anexa nr. 1, și monitorizează realizarea acestuia.”;</p> <p>lit. e) va avea următoarea redacție: „e) ține Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți (RETP), în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 373/2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți, și recepționează raportul anual privind emisiile de GES (în continuare – RAE), depus prin intermediul acestuia.”;</p> <p>lit. g) se exclude;</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>		
			<p>Articolul 18. Atribuțiile Agenției de Mediu Agenția de Mediu are următoarele atribuții:</p> <p>a) asigură implementarea actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice, monitorizează și raportează periodic Ministerului Mediului despre nivelul realizării acestora;</p> <p>b) acordă suport Ministerului Mediului în elaborarea și modificarea actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice;</p> <p>c) eliberează autorizația integrată de mediu pentru activitățile enumerate în anexa nr. 1, care acordă dreptul de a emite emisiile de GES din întreaga instalație staționară sau dintr-o parte a acesteia, controlată de același operator cu respectarea cerințelor de evaluare din planul de monitorizare (în continuare – PM) a emisiilor de GES;</p> <p>d) verifică și aprobă formatul PM-ului al emisiilor de GES prezentat de operator pentru una sau mai multe activități enumerate în anexa nr. 1;</p> <p>e) definește Registrul național de emisii și transfer de poluanți (în continuare – RETP), în conformitate cu prevederile Regulamentului privind Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți și recepționează raportul anual privind emisiile de GES (în continuare – RAE) depus prin intermediul acestuia;</p>	

	<p>f) asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES care au loc pe întreg teritoriul țării și provin de la sectoarele și categoriile de surse și sechestrare cuprinse în inventarul național în conformitate cu prevederile Regulamentului privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern;</p> <p>g) elaborează sau actualizează CND-urile și inventarele naționale ale emisiilor de GES, precum și instrumentele de raportare ale acestora;</p> <p>h) asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației în conformitate cu prevederile Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației, aprobat de Guvern;</p> <p>i) asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES de la transportul maritim în conformitate cu prevederile Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră de la transportul maritim, aprobat de Guvern;</p> <p>j) elaborează informații și rapoarte în formate stabilite de către Comunitatea Energetică, Agenția Europeană de Mediu (în continuare – AEM), Oficiul Statistic al Uniunii Europene (în continuare – Eurostat) și CONUSC, precum și de către secretariatele convențiilor la care Republica Moldova este parte și le prezintă Ministerului Mediului;</p> <p>k) solicită și primește gratuit, în condițiile legii, date și informații generalizate cu privire</p>		<p>lit. h) va avea următorul cuprins: "asigură monitorizarea și implementarea regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației, aprobat de Guvern;"</p> <p>lit. f) va avea următorul cuprins: "asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES incluse în inventarul național în conformitate cu prevederile regulamentului privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern;"</p> <p>lit. i) va avea următorul cuprins: "asigură monitorizarea și implementarea regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră de la transportul maritim, aprobat de Guvern;"</p> <p>lit. j) va avea următorul cuprins: "elaborează informații și rapoarte și participă la elaborarea rapoartelor reieșind din acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte și le prezintă Ministerului Mediului;"</p>	
--	--	--	---	--

	<p>la emisiile de GES, precum și stabilește structura și formatul raportării;</p> <p>l) asigură caracterul integral al informațiilor furnizate, corectitudinea și comparabilitatea acestora;</p> <p>m) transmite gratuit, la cerere, informații referitoare la indicii de poluare a aerului atmosferic și emisilor GES, către instituțiile și structurile de cercetare din diferite domenii.</p>			
	<p>Articolul 19. Atribuțiile Autorității Aeronautice Civile a Republicii Moldova</p> <p>Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova are următoarele atribuții:</p> <p>a) asigură implementarea actelor normative și a documentelor de politici în domeniul activității aviatice și reducerii emisilor de GES provenite de la activitățile aviatice;</p> <p>b) monitorizează și raportează periodic instituției responsabile de monitorizarea calității mediului datele privind emisiile de carbon provenite din domeniul aviației;</p> <p>c) asigură instituirea și funcționarea schemei de compensare și de reducere a emisilor de carbon provenite din domeniul aviației;</p> <p>d) asigură elaborarea, actualizarea și aplicarea reglementărilor privind monitorizarea emisilor de GES, politicilor și măsurilor care contribuie la reducerea acestora prin aplicarea schemei de compensare și de reducere a emisilor de carbon pentru aviația internațională (în continuare – CORSIA);</p> <p>e) solicită și primește gratuit de la operatori aerieni, în condițiile legii, date și informații generalizate cu privire la emisiile de GES;</p> <p>f) verifică în cadrul controalelor</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.19 lit.b), dat fiind faptul că în conținutul proiectului sunt denumite toate organele, autoritățile care cad sub incidența legii, considerăm oportun a fi denumită și instituția responsabilă de monitorizarea calității mediului.</p> <p>Obiecție valabilă și pentru art.23.</p> <p>12.1 La lit.c), pentru precizie normativă, se va concretiza actul în baza căruia Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova va institui schema de compensare și de reducere a emisilor de carbon provenite din domeniul aviației. În acest sens, observăm că la lit.f) se face referire la Regulamentul privind instituirea și funcționarea schemei de compensare și de reducere a emisilor de carbon pentru aviația internațională, însă nu este clar dacă schema de compensare și de reducere a emisilor de carbon provenite din domeniul aviației cade sub incidența acestui regulament.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>
		<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>art.19 lit. f) se exclude;</p>	<p>Se acceptă.</p>

	planificate sau inopinate respectarea prevederilor Regulamentului privind instituirea și funcționarea schemei de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională, aprobat de Guvern; g) asigură caracterul integral al informațiilor furnizate, corectitudinea și comparabilitatea acestora.			
	<p>Articolul 21. Atribuțiile Serviciului Vamal Serviciul Vamal are următoarele atribuții:</p> <p>a) cooperează cu Agenția de Mediu pentru implementarea actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și oferă gratuit, în condițiile legii, date și informații generalizate necesare pentru compilarea inventarelor naționale ale emisiilor de GES;</p> <p>b) cooperează cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului în procesul de supraveghere și control privind executarea prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul acesteia;</p> <p>c) asigură caracterul integral al informațiilor furnizate, corectitudinea și comparabilitatea acestora.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.21, se completează cu lit. d), cu următorul conținut: "d) asigură aplicarea MAFC-ului în vederea verificării conținutului de carbon al mărfurilor exportate pentru a determina taxele aferente MAFC-ului; asigură monitorizarea conformității și aplicării MAFC-ului pentru a se asigura că operatorii își respectă obligațiile.";</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 22. Atribuțiile Inspectoratului pentru Protecția Mediului Inspectoratul pentru Protecția Mediului are următoarele atribuții:</p> <p>a) asigură controlul privind respectarea dispozițiilor prezentei legi și ale actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice;</p> <p>b) efectuează controlul privind realizarea măsurilor de reducere emisiilor de GES și protecției mediului;</p> <p>c) verifică procesul de raportare de către operatorii în RETP;</p> <p>...</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.22, lit. a) cuvântul „asigură” se schimbă cu „efectuează”; lit. b) se exclude; lit. c) devine b) și va avea următorul cuprins "b) efectuează controlul privind respectarea de către operatorii în RETP și al în domeniul raportării în RETP și al aplicării mecanismului financiar de stabilire a prețului pentru emisiile de carbon;"</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>SA Lafarge Ciment Moldova</p>	<p>- art. 21, atribuțiile Serviciului Vamal sunt prea generalizate. Or, Serviciul Vamal trebuie să aibă atribuții concrete legate de CBAM.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>

	<p>f) informează Ministerul Mediului și Agenția de Mediu în cazul constatării unor neconformități și, la solicitarea acestora, prezintă informații referitoare la rezultatele controalelor efectuate, precum și propune dacă este cazul, suspendarea și/sau retragerea actelor permise eliberate.</p>		<p><i>Schemei de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională (CORSIA),” și mai departe după text;</i> lit. f) se exclude;</p>	
	<p>Articolul 23.Atribuțiile instituției de monitoring de mediu Autoritatea de meteorologie și monitoring de mediu are următoarele atribuții și responsabilități: ... c) evaluează riscurile meteorologice, hidrologice și climatologice asupra securității și sănătății publice; ...</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.23, Denumirea articolului va avea următoarea redacție: ” Atribuțiile instituției de monitorizare a mediului” Din prima propoziție se exclud cuvintele „și responsabilități”; lit. c) textul ”evaluează riscurile” se schimbă cu textul ”asigură schimbul operațional de date și informații în vederea evaluării riscurilor” și mai departe după text.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 24.Atribuțiile Agenției „Moldsilva” Agenția „Moldsilva” are următoarele atribuții: ... d) notifică Agenția de Mediu, până la data de 1 decembrie a fiecărui an, dacă au avut loc sau nu modificări referitoare la toate informațiile incluse în autorizația integrată de mediu, Planul de Monitorizare a emisiilor de GES și anexele sale aferente.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>La art.24 lit. d), se va revizui denumirea Planului de Monitorizare a emisiilor de GES în corelare cu art.12 lit.g) care face referire la Planul de Monitorizare.</p> <p>art.24, lit. c) textul „SDER-TL” se substituie cu textul ” a documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung,”; lit. d) se exclude; se completează cu litera nouă, care va deveni lit. d) ”d) în limita competențelor, implementează politicile privind utilizarea terenurilor, schimbarea categoriei de utilizare a terenurilor și privind silvicultura; implementează politicile de extindere a fondului forestier, alte acțiuni în vederea promovării măsurilor de extindere și de reabilitare a pădurilor.”</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>Articolul 25. Atribuțiile autorităților administrației publice locale</p> <p>Autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții:</p> <p>a) contribuie la implementarea obiectivelor politicii naționale de atenuare a emisiilor antropice de GES și de adaptare la schimbările climatice, în limita competențelor funcționale și a posibilităților financiare;</p> <p>b) organizează, la nivelul autorității administrației publice locale de nivel al doilea, în colaborare cu Agențiile Teritoriale de Mediu, elaborarea Planurilor de Acțiuni Durabile pentru Energie și Climă (în continuare – PADEC), în conformitate cu principiile metodologice, procedurile și bunele practici internaționale și ale Uniunii Europene, precum și le prezintă spre aprobare consiliului raional/municipal;</p> <p>c) monitorizează, la nivelul autorității administrației publice locale de nivel al doilea, împreună cu autoritățile teritoriale pentru protecția mediului, realizarea PADEC-ului;</p> <p>d) autoritatea administrației publice locale de nivel al doilea elaborează și depune anual către Agenția de Mediu raportul privind implementarea PADEC-ului.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p> <p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>La art.25, atribuția prevăzută la lit.a) poartă un caracter declarativ, deoarece nu este mecanismul de asigurare a executării acesteia.</p> <p>art.25, lit. b) și c) se exclud; textul se completează cu literă nouă ce devine lit. b) cu următorul text "<i>b) elaborează în raza teritoriului administrat și după necesitate planuri de acțiuni în domeniile relevante climei și energiei și asigură implementarea și raportarea acestora;</i>"; lit. d) va avea următorul cuprins și devine lit. c) "<i>c) autoritatea administrației publice locale de nivel al doilea elaborează și prezintă anual către Ministerul Mediului raportul privind implementarea planurilor de acțiuni sustenabile pentru energie și climă (PADEC);</i>"</p>	<p>Se ia act de obiectie.</p>
	<p>Articolul 26. Responsabilitățile operatorilor</p> <p>(1) Operatorii care desfășoară activități în domeniile de aplicare ale legii au următoarele responsabilități:</p> <p>a) desfășoară activități industriale și economice specificate în anexa nr. 1, în baza autorizației integrate de mediu, care acordă dreptul de a emite emisiile de GES din întreaga instalație staționară sau dintr-o parte a acesteia, controlată de același operator cu respectarea cerințelor de evaluare din PM a</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.26</p> <ul style="list-style-type: none"> - alin.(1), pentru rigoarea exprimării, lit.d) necesită a fi revizuită din punct de vedere redacțional. - La lit.g), se va descifra abrevierea PA. - La alin.(3), considerăm că norma nu este expusă cu claritate referitor la informația sau datele care urmează a fi înregistrate, monitorizate și raportate de către operatorii care desfășoară activități în domeniile de aplicare ale legii, de aceea în scopul 	<p>Se acceptă parțial.</p>

<p>emisiorilor de GES;</p> <p>b) asigură corectitudinea și completitudinea tuturor datelor și informațiilor furnizate în documentele prezentate Agenției de Mediu, pe toată perioada de valabilitate a autorizației integrate de mediu;</p> <p>c) furnizează datele și informațiile pentru facilitarea verificării emisiorilor de GES în conformitate cu Regulamentul privind acreditarea și cerințele aplicabile verificatorilor emisiorilor de gaze cu efect de seră, aprobat de Guvern;</p> <p>d) planifică măsurile pentru monitorizarea și raportarea emisiorilor de GES și metodologia elaborată și descrisă de către operator în PM al emisiorilor de GES, aprobat de Agenția de Mediu;</p> <p>e) raportează anual prin intermediul RETP datele despre emisii și transferuri de poluanți referitoare la activitățile industriale și economice care sunt prevăzute în anexa nr. 1;</p> <p>f) asigură verificarea RAE prezentat spre coordonare, după caz validare la Agenția de Mediu de către un verificator;</p> <p>g) notifică Agenția de Mediu anual, până la 1 decembrie, în cazul în care există sau nu modificări cu privire la informațiile incluse în autorizația integrată de mediu, PA și RAE și anexele aferente acestora.</p> <p>(2) Activitățile ce fac obiectul mecanismelor de stabilire a prețului pentru emisile de CO₂, altele decât MAFC, se desfășoară de către operatori în modul stabilit de Guvern.</p> <p>(3) Operatorii care desfășoară activități ce nu fac obiectul prezentei legi, trebuie să înregistreze, monitorizeze, raporteze și să ia</p>	<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>excluderii neclarităților din practică, sugerăm completarea alin.(3) în acest sens.</p> <p>art.26, alin. (1) lit. d) „d) elaborează planul de monitorizarea al emisiorilor de GES și îl coordonează cu Agenția de Mediu; planul de monitorizarea al emisiorilor de GES include planificarea măsurilor de monitorizare și raportare a emisiorilor de GES, metodologia de monitorizare a emisiorilor de GES, și altele după caz.” lit. e) textul ”anual” se modifică cu textul ”trimestrial” și mai departe după text;</p>	<p>Se acceptă.</p>
--	--	---	---------------------------

	<p>măsuri de reducere a emisiilor de GES în conformitate cu cerințele internaționale, cerințele stabilite în autorizația integrată de mediu și cerințele aprobate de Guvern.</p> <p>Articolul 27. Țintele de reducere netă a emisiilor de GES</p> <p>(1) În scopul îndeplinirii obiectivului privind neutralitatea climatică către anul 2050, în corelație cu obiectivele adoptate de Consiliul Ministerial al Comunității Energetice sunt stabilite țintele de reducere netă a emisiilor de GES sunt stabilite în CND și asigură intensificarea sechestrării acestora de către sursele de absorbție naturale.</p> <p>(2) Nivelele de sechestrare a emisiilor de GES, progresul estimat în atingerea țintelor de reducere netă a emisiilor de GES pentru 2030-2050 și volumul total proiectat indicativ al emisiilor nete de GES exprimate în echivalent CO₂, prin oferirea informațiilor separate despre emisii și sechestrări pentru anul 2050 sunt stabilite în SDER-TL.</p> <p>(3) Obiectivul național obligatoriu privind limitarea și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră este stabilit în PNIEC.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.27, va avea următorul conținut:</p> <p><i>"(1) Pentru a atinge neutralitatea climatică până în anul 2050, Guvernul stabilește ținte de reducere a emisiilor de GES în conformitate cu angajamentele Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice (CONUSC) și ale Comunității Energetice.</i></p> <p><i>(2) Documentul strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, Programul de dezvoltare cu emisiilor reduse, Planul național integrat privind energia și clima și alte documente de politici sectoriale, determină foaia de parcurs și planurile de acțiune pentru reducerea emisiilor de GES."</i></p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 28 Stabilirea țintelor naționale de reducere a emisiilor de GES</p> <p>(1) La stabilirea țintelor naționale de reducere a emisiilor de GES, care include și sechestrarea acestora de către sursele naturale, sunt luate în considerare următoarele:</p> <p>a) reducerea netă a emisiilor de GES la nivelul întregii economii, comparativ cu nivelul emisiilor din anul de referință 1990;</p> <p>b) acoperirea geografică a reducerii emisiilor de GES se aplică pe întreg teritoriul Republicii Moldova;</p> <p>c) acoperirea emisiilor de dioxid de</p>	<p>Directia generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.28</p> <p>- alin.(4), privind „Metodologia de calculare”, pentru claritatea stilului normativ, sugerăm a se concretiza denumirea metodologiei, iar în cazul în care se face referire la metodologia reglementată la alin.(3), se va face trimitere la acest alineat.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>a) reducerea netă a emisiilor de GES la nivelul întregii economii, comparativ cu nivelul emisiilor din anul de referință 1990;</p> <p>b) acoperirea geografică a reducerii emisiilor de GES se aplică pe întreg teritoriul Republicii Moldova;</p> <p>c) acoperirea emisiilor de dioxid de</p>	<p>EcoContact</p>	<p>La articolul 28 alin (1) lit.e) se propune descifrarea noțiunii Ghiduri IPPC în Ghiduri elaborate în temeiul transpunerii Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>

<p>carbon (CO₂), metan (CH₄), protoxid de azot (N₂O), hidrofluorocarburi (HFC), perfluorocarburi (PFC), hexafluorură de sulf (SF₆) și trifluorură de azot (NF₃);</p> <p>d) reducerea emisiilor de GES care nu sunt controlate de Protocolul de la Montreal: emisile de dioxid de carbon (CO₂), metan (CH₄), protoxid de azot (N₂O), hidrofluorocarburi (HFC), perfluorocarburi (PFC), hexafluorură de sulf (SF₆) și trifluorură de azot (NF₃);</p> <p>e) categoriile de emisii antropice de GES și reținerea acestora prin sechestrare, inclusiv sectoarele stabilite în țintele naționale de reducere, care corespund categoriilor și sectoarelor prevăzute în Ghidurile IPCC: procesele industriale și utilizarea produselor (în continuare – PIUP), agricultura, folosința terenurilor, schimbarea categoriei de folosință a terenurilor și silvicultură (în continuare – FTSCFIS), gestionarea deșeurilor, precum și subsectoarele prevăzute în anexa nr. 1.</p> <p>(2) În procesul de estimare a emisiilor de GES și reținerii acestora prin sechestrare se utilizează Ghidurile IPCC, prin aplicarea valorilor potențialului de încălzire globală (în continuare – PIG) pe un orizont de timp de 100 de ani, conform Raportului de Evaluare al IPCC. Aceste valori sunt aplicate în raportarea cumulativă a emisiilor și absorbțiilor de GES, exprimate în echivalente de dioxid de carbon CO₂.</p> <p>(3) La atingerea țintelor naționale de reducere a emisiilor de GES, care include și sechestrarea acestora de către sursele naturale, se ia în considerare contribuția sectorului FTSCFIS, în conformitate cu metodologia de calculare pentru evaluarea contribuției acestora.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>integrat al poluării).</p> <p>art.28, alin.(1) lit. e) textul "IPCC" se înlocuiește cu textul " Grupului interguvernamental de experți în schimbările climatice (Intergovernmental Panel on Climate Change, în continuare – IPCC)", mai departe după text.</p> <p>alin.(4) după textul "Metodologia de calculare" se completează cu textul "menționată la alin. (3)", și mai departe după text.</p> <p>alin. 5) cuvântul „robuste” se exclude;</p> <p>alin. 6 lit. a) va avea următoarea redacție:</p> <p>„a) cercetările științifice recente disponibile, inclusiv concluziile rapoartelor IPCC și ale Consiliului consultativ;”</p>	<p>Se acceptă.</p>
---	---	---	---------------------------

			<p>(4) Metodologia de calculare este elaborată și aprobată de Ministerul Mediului și are la bază abordarea de producție pentru contabilizarea produselor din lemn recoltat, conform Ghidurilor IPCC, excluzând emisiile provenite în urma dezastrilor naturale.</p> <p>(5) Mecanismele de piață internaționale, regionale și bilaterale sunt utilizate pentru atingerea țintelor naționale de reducere a emisiilor de GES, în condițiile implementării unor sisteme robuste care asigură reduceri reale și verificate ale emisiilor de GES.</p> <p>(6) La stabilirea obiectivului de reducere a emisiilor de GES se conduce de următoarele elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) concluzii științifice disponibile recente, inclusiv ale rapoartelor IPCC și ale Consiliului consultativ; b) impactul social, economic și de mediu, inclusiv costurile inacțiunilor; c) necesitatea de a asigura o tranziție justă și echitabilă din punct de vedere social pentru toți; d) eficiența din punctul de vedere al costurilor și economică eficientă; e) competitivitatea economiei, în special a întreprinderilor mici și mijlocii și a sectoarelor care sunt cele mai expuse la relocarea emisiilor de carbon; f) cele mai bune tehnologii disponibile, eficiente din punctul de vedere al costurilor, sigure și durabile; g) eficiența energetică și principiul „eficiența energetică înainte de toate”; h) accesibilitatea energiei din punctul de vedere al prețului și siguranța alimentării cu energie; i) necesitatea de a asigura eficacitatea protecției mediului și evoluției graduale în timp; 		
--	--	--	---	--	--

	<p>i) necesitatea de a menține, a gestiona și a îmbunătăți absorbantii naturali pe termen lung și de a proteja și reface biodiversitatea;</p> <p>j) oportunitățile de atragere a investițiilor;</p> <p>k) evoluțiile internaționale și eforturile întreprinse pentru îndeplinirea obiectivelor pe termen lung ale Acordului de la Paris și a obiectivului final al CONUSC.</p>			
	<p>Articolul 29. Stabilirea obiectivelor de adaptare la schimbările climatice</p> <p>(1) Adaptarea la schimbările climatice este un proces continuu, iar planificarea adaptării la schimbările climatice se efectuează repetat, în bază de PNA pentru o perioadă de 4 ani. La finalul fiecărui ciclu al PNA, în baza evaluărilor efectuate, se planifică următorul PNA conform necesităților de adaptare identificate.</p> <p>(2) PNA constă din următoarele etape:</p> <p>a) stabilirea situației de referință, etapă realizată de către grupurile de lucru sectoriale și intersectoriale, formate din experți în domeniul schimbărilor climatice și specialiști dintr-un anumit sector, în cadrul căreia se efectuează următoarele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea vulnerabilităților și a riscurilor climatice sectoriale și naționale; - efectuarea evaluărilor de impact climatic ale riscurilor și vulnerabilităților climatice identificate; - identificarea lacunelor de capacități; - alte activități în suportul stabilirii situației de referință; <p>b) formularea PNA prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea scopului general al PNA; - stabilirea obiectivelor și a țințelor specifice de adaptare pentru fiecare sector care contribuie la realizarea scopului general 	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.29, alin.(1) analizat în coroborare cu noțiunea de „planificare națională a adaptării (PNA)” necesită unele concretizări exprese privind procedura de elaborare și organul responsabil de elaborarea și aprobarea PNA. În acest context, menționăm că proiectul de lege nu stabilește modalitatea de elaborare și aprobare a PNA, precum și capitolul II nu reglementează nici o autoritate căreia îi sunt specificate atribuțiile menționate, și care este responsabilă de aprobarea PNA.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.29 alin.(1) la sfârșitul aliniatului se pune punct și se completează cu o propoziție nouă, cu următorul text <i>”Ministerul Mediului coordonează procesul de planificare națională a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice.”</i></p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>al PNA;</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea foii de parcurs a PNA, care se bazează pe măsurile sectoriale de adaptare, documentele de politici naționale și stabilește abordarea adoptată pentru planificarea procesului de adaptare pe perioada respectivă; c) identificarea opțiunilor de adaptare și prioritizarea setului măsurilor/ acțiunilor de adaptare care constau din totalitatea măsurilor/acțiunilor de adaptare la schimbările climatice incluse în politicile sectoriale, precum și acțiunile comune pentru toate sectoarele (dezvoltarea capacităților, cercetarea, transferul tehnologic, egalitatea de gen, alte aspecte intersectoriale relevante procesului de adaptare), orientate spre realizarea scopului, a obiectivelor și a țărilor stabilite pentru fiecare PNA; d) aplicarea sistemului de monitorizare și evaluare a implementării acțiunilor de adaptare în cadrul cărora: <ul style="list-style-type: none"> - se stabilește contribuția acțiunilor de adaptare pentru reducerea vulnerabilității, avansarea adaptării la schimbările climatice și sporirea rezilienței sistemelor naturale și a celor socio-economice; - se evaluează eficacitatea politicilor elaborate, utilizarea resurselor financiare și umane; - se asigură transparența procesului de colectare a datelor pentru evaluarea eficienței acțiunilor de adaptare; e) comunicarea, în cadrul căreia, în urma evaluărilor efectuate la finalul implementării PNA: <ul style="list-style-type: none"> - se formulează concluziile privind rezultatele implementării măsurilor sectoriale de adaptare la schimbările climatice și PNA, care se comunică publicului larg; 		
--	--	--	--

	<p>- se elaborează recomandări pentru următorul ciclu al PNA.</p> <p>(3) La stabilirea obiectivelor de adaptare la schimbările climatice, precum și la identificarea necesităților asociate cu adaptarea țintelor sectoriale și a altor obiective relevante, sunt luate în considerare următoarele:</p> <p>a) dovezile științifice recente;</p> <p>b) analiza vulnerabilității la schimbările climatice;</p> <p>c) necesitățile pentru evitarea, minimizarea și prevenirea pierderilor și daunelor asociate cu efectele schimbărilor climatice;</p> <p>d) necesitatea identificării grupurilor și sectoarelor vulnerabile.</p>			
	<p>Articolul 31. Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung</p> <p>(1) SDER-TL constituie documentul principal de planificare strategică, care determină politicile statului și acțiunile pentru îndeplinirea obiectivului privind neutralitatea climatică și contribuie la îndeplinirea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în conformitate cu CONUSC și cu Acordul de la Paris.</p> <p>(2) SDER-TL este elaborat de Ministerul Mediului și este consecventă cu PNIEC.</p> <p>(3) Cerințele privind cuprinsul SDER-TL sunt stabilite în Regulamentul privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de Guvern.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art. 31, în denumire textul „Strategia de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung” se substituie cu textul „Documentul strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung”;</p> <p>în alin. (1) și alin. (2) textul „SDER -TL” se substituie cu textul „Documentul strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung”</p> <p>alin. (2) textul ”PNIEC” se modifică cu textul ”Acordul de la Paris”;</p> <p>alin. (3) textul „SDER -TL” se substituie cu textul ” documentului menționat la alin. (1) și (2)” și mai departe după text.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 32. Documente de politici pentru implementarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice</p> <p>(1) Documentul de politici pentru implementarea acțiunilor de adaptare la</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.32 - alin.(3), termenul „criterii raționale” poate genera interpretări și tălmăciri eronate, deoarece nu corespunde condițiilor de precizie și concizie.</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>schimbările climatice la nivel național este Programul național de adaptare la schimbările climatice (PNASC) ce se elaborează de către Ministerul Mediului.</p> <p>(2) Scopul PNASC îl constituie integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice și planificarea dezvoltării la toate nivelurile și sectoarele prioritare, pentru a asigura reziliența climatică pe termen mediu și lung a sistemelor economice, sociale și de mediu.</p> <p>(3) Procesul de identificare a acțiunilor prioritare de adaptare este transparent, bazat pe criterii raționale cu aplicarea de metode și instrumente de evaluare econometrică relevante (analiza cost-beneficiu, analiza cost-eficiență, analiza decizională cu multiple criterii).</p> <p>(4) Acțiunile și măsurile de adaptare incluse în PNASC sunt orientate asupra categoriilor de populație și sectoarelor celor mai vulnerabile și afectate.</p> <p>(5) La elaborarea documentelor de politici pentru implementarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice sunt luate în considerare următoarele:</p> <p>a) analize, evaluări ale progreselor înregistrate și indicatori în materie de schimbări climatice și vulnerabilitate;</p> <p>b) vulnerabilitatea populației și a sectoarelor afectate, printre care sectorul agricol, sistemele de apă și alimentare, precum și securitatea alimentară;</p> <p>c) promovarea soluțiilor bazate pe capacitățile naturii și adaptarea bazată pe ecosisteme;</p> <p>d) indicatorii determinați în asigurarea punerii în aplicare a unor politici, măsuri și acțiuni de adaptare;</p> <p>e) necesitățile financiare, tehnologice și</p>	<p>EcoContact</p>	<p>- La lit.c), pentru a exclude orice echivoc, sintagma „soluțiilor bazate pe capacitățile naturii” necesită a fi revizuită în corelare cu noțiunea „soluții bazate pe natură” stabilită al art.4 din proiectul de lege.</p> <p>La articolul 32 propunem excluderea alin. (8), ori această obligație reiese din actele normative privind transparența decizională;</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.32, alin. (8) se exclude, respectiv alin.(9) devine alin. (8);</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>de dezvoltare a capacităților pentru realizarea acestora;</p> <p>f) indicatorii determinați din perspectiva raportului cost-beneficiu.</p> <p>(6) Măsurile și acțiunile de adaptare identificate în documentele de politici asigură conexiunea pentru politicile sectoriale și acționează în direcția integrării și consecvente a adaptării la schimbările climatice în acțiunile socio-economice și de mediu relevante.</p> <p>(7) Documentele de politici pentru implementarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice sunt consultate cu Comisia națională pentru schimbări climatice, în vederea asigurării alinierii la prioritățile naționale privind schimbările climatice, precum și la prioritățile de dezvoltare durabilă.</p> <p>(8) Ministerul Mediului asigură consultarea publicului la elaborarea proiectelor de documente de politici, în conformitate cu actele normative în domeniul transparenței în procesul decizional și al elaborării documentelor de politici publice.</p> <p>(9) Conținutul documentelor de politici pentru implementarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice, cerințele de monitorizare și raportare, principiile și practicile de identificare, clasificare și gestionare a riscurilor de dezastre naturale la planificarea, dezvoltarea, executarea și monitorizarea politicilor și măsurilor, precum și termenele de raportare către Secretariatele CONUSC și Comunitatea Energetică, sunt aprobate de Guvern.</p>		
<p>Articolul 33. Documente de politici sectoriale</p> <p>(1) Autoritățile publice centrale elaborează</p>		<p>Direcția generală juridică a Secretariatului</p>	<p>La art.33, alin.(4) constituie o dublare a conținutului alin.(6) din art.32, de aceea sugerăm excluderea acestui alineat.</p> <p>Se acceptă.</p>

<p>și promovează cadrul de planificare sectorial al adaptării la schimbările climatice prin integrarea măsurilor de adaptare în documente de politici sectoriale.</p> <p>(2) Documentele de politici sectoriale care au impact asupra emisiilor de GES sunt consecutive cu PNIEC și SDER-TL și includ prevederi referitoare la estimarea cantitativă privind efectele asupra emisiilor din surse și a reținerilor prin sechestrare de către absorbanți a GES, în conformitate cu cerințele CONUSC și ale Acordului de la Paris.</p> <p>(3) La identificarea acțiunilor prioritare de adaptare se ia în calcul impactul potențial al schimbărilor climatice asupra diverselor grupuri sociale, inclusiv femei, copii, persoane în etate, persoane cu dizabilități, fiind un proces transparent, bazat pe criterii raționale cu aplicarea de metode și instrumente de evaluare econometrică relevante (analiza cost-beneficiu, analiza cost-eficiență, analiza decizională cu criterii multiple).</p> <p>(4) Măsurile și acțiunile de adaptare identificate în documentele de politici asigură conexiunea pentru politicile sectoriale și acționează în direcția integrării și consecvente a adaptării la schimbările climatice în acțiunile socio-economice și de mediu relevante.</p> <p>(5) Ministerul Mediului asigură suportul consultativ al ministerelor de resort din sectoarele economiei naționale relevante pentru identificarea metodologiilor de estimare cantitativă a efectelor asupra emisiilor de GES provenite din surse și a reținerilor prin sechestrare de către absorbanți a GES.</p> <p>(6) Ministerul Mediului pune la dispoziția publicului metodologii pentru planificarea,</p>	<p>Parlamentului</p> <p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>art.33, alin. (2) textul „SDER-TL” se substituie cu textul „a documentului <i>strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung</i>;</p> <p>alin. (4) se exclude, respectiv alin. (5)-(7) devin alin. (4)-(6). Alin.(5) nou se cuvintele „acțiuni întreprinse” și ”tehnice” se exclud.</p>	<p>Se acceptă.</p>
---	--	--	---------------------------

		mai departe după text.		
	Articolul 35. Documente de politici de nivel local (1) Autoritățile administrației publice locale elaborează și implementează Planuri de acțiuni sustenabile pentru energie și climă (în continuare – PASEC), care conțin acțiuni de adaptare la schimbările climatice. PASEC pot fi elaborate și aprobate ca documente separate sau ca parte integrantă a planurilor locale integrate privind energia și clima. (2) Unitățile administrativ-teritoriale, în special cele cu un număr mic sau mijlociu de populație, inclusiv amalgamate, pot elabora în comun PASEC pentru anul 2030 cu scopul de a atinge individual sau colectiv, obiectivul de reducere a emisiilor de GES până la 40 % comparativ cu anul de referință determinat de către documentele de politici de nivel local și de a spori reziliența la schimbările climatice. (3) PASEC sunt consecutive cu SDER-TL și PNA și se elaborează în termen de 24 de luni de la data adoptării acestora. (4) Monitorizarea implementării PASEC este asigurată prin raportarea periodică către Ministerul Mediului. (5) Formatul, conținutul, parametrii și metodologiile utilizate în elaborarea, monitorizarea și raportarea PASEC sunt stabilite în Ghidul privind acțiunile autorităților administrației publice locale de atenuare și adaptare la schimbările climatice, aprobat prin Ordinul ministrului mediului.	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	La art.35 , alin.(1) stabilește că autoritățile administrației publice locale elaborează și implementează Planuri de acțiuni sustenabile pentru energie și climă, atragem atenția că art.25 din proiectul de lege prevede că „autoritatea administrației publice locale de nivelul al doilea elaborează Planul de Acțiuni Durabile pentru Energie și Climă”, iar printre atribuțiile autorităților publice locale nu se regăsește elaborarea PASEC. - Alin.(2), poate genera interpretări și tălmăciri eronate privind determinarea „unităților administrativ-teritoriale, în special cele cu un număr mic sau mijlociu de populație”, astfel, pentru claritatea stilului normativ, sugerăm a se concretiza criteriile care stabilesc numărul mic sau mijlociu de populație.	Se acceptă parțial.
		Comisia administratie publică și dezvoltare regională	La Art. 35 , alin.2 sintagma „număr mic sau mijlociu de populație” necesită reformulată în corespundere Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, ori este necesar de stabilit un anumit număr de locuitori.	Se ia act de propunere.
		Deputat Mariana Cușnir	art.35, alin. (1) după textul „adaptare” se completează cu textul ”și atenuare” și mai departe după text; alin. (2) cuvântul „mijlociu” se înlocuiește cu cuvântul „mediu”, textul ”până la 40 % comparativ cu anul de referință determinat de către documentele de politici de nivel local și de a spori reziliența la schimbările climatice” se exclude; alin. (3) textul ”SDER-TL și PNA”	Se acceptă.

	<p>Articolul 36. Proгноzele naționale ale emisivelor de GES</p> <p>(1) Agenția de Mediu elaborează прогноzele naționale pentru emisiile antropice de GES, realizate după surse și la reținerile prin sechestrare de către absorbantii de gaze cu efect de seră, care sunt structurate pe tipuri de gaze sau grupuri de gaze și pe sectoare.</p> <p>(2) Proгноzele naționale pentru emisiile antropice de GES sunt estimate cantitativ cu succesiune pentru viitor de 6 ani care se termină cu o sau cu 5, imediat următorii anului de raportare.</p> <p>(3) Proгноzele naționale pentru emisiile antropice de GES includ toate politicile și măsurile adoptate la nivel național și cuprind componente cu privire la:</p> <p>a) previziuni referitoare la politici și măsuri existente și previziuni cu privire la politici și măsuri adiționale, în cazul în care sunt disponibile;</p> <p>b) previziuni totale de gaze cu efect de seră și estimările pentru fiecare categorie;</p> <p>c) impactul politicilor și al măsurilor, iar în cazul în care astfel de politici și măsuri nu sunt incluse, se face mențiunea în mod clar;</p> <p>d) rezultatele analizei de sensibilitate efectuate pentru прогноze;</p> <p>e) toate referințele relevante la evaluările și rapoartele tehnice care stau la baza прогноzelor.</p> <p>(4) Proгноzele naționale pentru emisiile antropice de GES provenite din surse și la reținerile prin sechestrare de către absorbantii</p>	<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>se modifică cu textul "PNASC și sunt elaborate și aprobate până la 1 ianuarie 2026."; textul "în termen de 24 de luni de la data adoptării acestora." se exclude.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Directia generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.36, alin.(1) prevede că „Agenția de Mediu elaborează прогноzele naționale pentru emisiile antropice de GES”, însă art.18 nu prevede o astfel de atribuție specifică Agenției de Mediu, de aceea considerăm oportun completarea art.18 cu prevederi în acest sens.</p> <p>- Conținutul alin.(2) necesită a fi revizuit prin prisma noțiunii „proгноze” expusă la art.4, fiind diferită în privința perioadei pentru care sunt estimate.</p>	<p>art.36, alin. (1) textul "elaborează" se modifică " instituția de monitorizare a mediului colectează datele necesare pentru elaborarea прогноzelor naționale privind emisiile de GES și organizează elaborarea прогноzelor" și mai departe după text.</p> <p>Cuvântul "antropice" se exclude;</p> <p>alin. (4) se completează cu textul "Instituția de monitorizare a mediului raportează прогноzele" și mai departe după text; textul "se raportează" se exclude;</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>

se raportează Secretariatelor CONUSC și Comunității Energetice în termenele specificate în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern.				
Secțiunea a 3-a Acțiuni politice pentru reducerea consumului de combustibil și a emisiilor de dioxid de carbon	EcoContact	Secțiunea a 3-a, propunem să fie reformulată denumirea în "Măsuri de politici" în loc de „acțiuni politice”, ca să nu fie interpretat eronat textul.	Se ia act de propunere.	
	Deputat Mariana Cușnir	secțiunea a 3-a , denumirea se completează la final cu textul " în sectorul transportului";	Se acceptă.	
Articolul 37. Consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon de la autovehicule Acțiunile privind reducerea emisiilor de GES provenite de la autovehicule sunt implementate pentru a garanta punerea la dispoziția consumatorilor a informațiilor referitoare la consumul de combustibil și la emisiile de CO ₂ ale autovehiculelor noi oferite spre vânzare sau achiziționare în sistem leasing, precum și a le permite acestora să facă o alegere cu cunoștință de cauză.	Deputat Mariana Cușnir	art.37, În prima propoziție cuvântul „autovehicule” se substituie cu cuvântul „autoturismele noi”, și va avea următorul cuprins: <i>"(1) În vederea garantării consumatorilor posibilitatea de a face o alegere în cunoaștere de cauză, informațiile privind consumul de carburanți și emisiile de CO₂ ale autoturismelor noi oferite spre vânzare sau achiziționare prin leasing, sunt puse la dispoziția acestora;</i> <i>(2) Acțiunile privind reducerea emisiilor de CO₂ provenite de la autoturismele noi sunt stabilite prin lege.”;</i>	Se acceptă.	
Articolul 38. Eticheta privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon (1) La plasarea pe piață a autoturismelor noi, agentul economic se asigură că acestea sunt însoțite de eticheta privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon.	Deputat Mariana Cușnir	art.38, se completează cu aliniat nou (3) ce va avea următorul conținut: <i>"(3) Se interzice aplicarea etichetei privind consumul de combustibil și a emisiilor de CO₂ care poate induce în eroare potențialii cumpărători de autoturisme noi</i>	Se acceptă.	

	<p>(2) Formatul și conținutul etichetei privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon se aprobă de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p> <p>Articolul 39. Ghidul privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon</p> <p>(1) La plasarea pe piață a autoturismelor noi, agentul economic, în termen de 30 zile, remite în adresa Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale informația privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon ale autovehiculelor comercializate.</p> <p>(2) În baza informațiilor recepționate anual, elaborează și publică pe site-ul său web oficial Ghidul privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon, care va conține, după caz:</p> <p>a) o listă elaborată anual cu toate modelele de autoturisme noi disponibile pentru vânzare, grupate în funcție de marcă și în ordine alfabetică. În cazul în care ghidul este actualizat mai mult de o dată pe an, el trebuie să cuprindă o listă cu toate modelele de autoturisme noi disponibile la data publicării actualizării în cauză;</p> <p>b) tipul de carburant, valoarea numerică a consumului oficial de carburant și a emisiilor specifice oficiale de CO₂ pentru fiecare model care figurează în ghid. Valoarea consumului oficial de carburant este exprimată fie în litri per sută de kilometri (l/100 km), fie în kilometri per litru (km/l), fie printr-o combinație adecvată între aceste două formule, și este indicată cu o precizie de o zecimală. Emisiile specifice oficiale de CO₂ trebuie exprimate în grame per kilometru (g/km) și rotunjite la numărul întreg cel mai apropiat;</p> <p>c) o listă, care să iasă în evidență, cu zece</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>și contravine prevederilor Ghidului prevăzut la art. 39 sau ale documentației promoționale.”</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>Deputat</p> <p>Mariana Cușnir</p>	<p>art.39</p> <p>alin. (1) va avea următoarea formulare</p> <p>”(1) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale organizează procedura de elaborare și ajustare a Ghidului privind consumul de combustibil și emisiile de dioxid de carbon de la autoturismele noi comercializate.”;</p> <p>alin. (2) textul ” în baza informațiilor recepționate anual, elaborează și publică pe site-ul său web oficial” se exclude;</p> <p>alin. (2) lit. f) se exclude.</p> <p>Articolul se completează cu alineat nou cu următorul cuprins: (3) La plasarea pe piață a autoturismelor noi, agentul economic, în termen de 30 zile, remite în adresa Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale informația privind consumul de combustibil și emisiile de CO₂ ale autoturismelor noi comercializate.”</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>modele de autoturisme noi, cele mai performante din punct de vedere al randamentului energetic, clasificate în ordine crescătoare în funcție de emisiile de CO₂ pentru fiecare tip de carburant. Lista cuprinde modelul, valoarea în cifre a consumului oficial de carburant, precum și emisiile specifice oficiale de CO₂;</p> <p>d) recomandări destinate conducătorilor auto care să precizeze că o bună utilizare și o întreținere regulată a vehiculului, precum și un anumit comportament la volan care implică, de exemplu, evitarea condusului agresiv, rularea cu o viteză moderată, anticiparea frânării, verificarea umflării corespunzătoare a pneurilor, reducerea perioadelor de mers în gol, evitarea transportării de greutăți excesive îmbunătățesc consumul de carburant și reduc emisiile de CO₂ ale autoturismului lor;</p> <p>e) o explicație privind efectele emisiilor de gaze cu efect de seră, schimbările climatice potențiale și rolul autovehiculelor, precum și o trimitere la diferiți carburanți propuși consumatorului și la implicațiile utilizării lor asupra mediului, pe baza datelor științifice și a cerințelor legale cele mai recente;</p> <p>f) o trimitere la obiectivul stabilit la nivel național în privința emisiilor medii de CO₂ produse de autoturismele noi și la data la care trebuie atins acest obiectiv.</p>				
	<p>Articolul 40. Documentația promoțională și promovarea</p> <p>(1) Comercianții expun în mod vizibil la punctele de vânzare un anunț cu date despre consumul de combustibil și emisiile de CO₂</p> <p>(2) Comercianții asigură că materialul promoțional include date oficiale despre consumul de combustibil și emisiile de CO₂</p>	<p>EcoContact</p> <p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>La articolul 40 alin (3) este menționat Ghidul prevăzut de articol, însă denumirea Ghidului propriu zis lipsește;</p> <p>art.40 alin. (2) textul "autovehicul" se înlocuiește cu textul "autoturism"; textul ", aprobată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale" se</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Se acceptă.</p>	

	<p>pentru modelul nou de autovehicul, în documentația promoțională, aprobată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p> <p>(3) Se interzice aplicarea etichetei privind consumul de combustibil și a emisiilor de CO₂ care poate induce în eroare potențialii cumpărători de autoturisme noi și contravine prevederilor Ghidului prevăzut la art. 40 sau ale documentației promoționale prevăzută la alin. (1) și (2).</p>		<p>exclde; alin. (3) se exclude.</p>	
	<p>Articolul 41. Cadrul general privind managementul datelor emisiilor de GES</p> <p>(1) Monitorizarea emisiilor de GES care provin de la sectoarele și categoriile de surse și sechestrare cuprinse în inventarul național se realizează de către Instituția de Monitorizare de Mediu prin intermediul Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor antropice de GES și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.41 alin.(3), referitor la denumirea „Sistemului Național de Raportare privind Politicile, Măsurile și Prognoze” menționăm că potrivit pct.2 din Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1277/2018, SNMR cuprinde ca parte integrantă „Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze”. În contextul celor menționate, se va revedea denumirea sistemului vizat.</p>	<p>Se ia act de obiecție.</p>
	<p>(2) Estimarea nivelului emisiilor antropice din surse și a reținerilor prin sechestrare de către absorbanți a tuturor GES, compilate în inventarul național, se realizează prin intermediul Sistemului național de inventariere (în continuare – SNI), componenta SNMR.</p> <p>(3) Evaluarea progresului în implementarea obiectivelor CND, SDER-TL, PNASC, a documentelor sectoriale, PASEC,</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.41 alin. (1) textul ” prin intermediul Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor antropice de GES și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, în conformitate cu prevederile” se înlocuiește cu textul ”în baza” și mai departe după text; alin.(3) textul „SDER-TL” se substituie cu textul „documentului strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung” mai departe după text; din textul ”Sistemului Național de Raportare privind Politicile, Măsurile și Prognoze” (în continuare – SNRPMP), se</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>precum și a prognozelor referitoare la emisiile antropice din surse sau la reținerile prin sechestrare a GES, se realizează prin intermediul Sistemului Național de Raportare privind Politicile, Măsurile și Prognoze (în continuare – SNRPMP), componenta SNMR.</p> <p>(4) Monitorizarea completă, transparentă, exactă, coerentă și comparabilă în timp și raportarea integrală a emisiilor de GES legate de activitățile enumerate în anexa nr. 1, precum și a datelor privind activitatea instalațiilor staționare și a celor din domeniul aviației civile, transportului maritim și informațiilor privind emisiile de carbon provenite din aviația internațională se realizează prin monitorizarea, raportarea și verificarea (în continuare – MRV) a emisiilor de GES de către operator.</p>		<p>formulează în următorul text "Sistemului Național privind Politicile, Măsurile și Prognoze" (în continuare – SNPMP), și mai departe după text.</p>	
	<p>Articolul 42. Monitorizarea și evaluarea adaptării la schimbările climatice</p> <p>(1) Sistemul de monitorizare și evaluare privind adaptarea la schimbările climatice este un instrument de bază pentru evaluarea realizării obiectivelor PNA, precum și pentru planificarea următoarelor PNA. În cadrul fiecărui PNA, sistemul de monitorizare și evaluare este utilizat pentru a monitoriza implementarea acțiunilor de adaptare în conformitate cu scopurile și obiectivele stabilite în PNA.</p> <p>(2) Scopul sistemului de monitorizare, raportare și evaluare este de a măsura progresele înregistrate în timp la nivel național, sectorial, administrativ-teritorial, pentru a determina gradul de vulnerabilitate al țării ca urmare a realizării PNA și a măsurilor sectoriale de adaptare la schimbările climatice.</p> <p>(3) Sistemul de monitorizare, raportare și</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.42, observăm că se face referire la „Sistemul de monitorizare și evaluare privind adaptarea la schimbările climatice” (alin.(1)), precum și la „Sistemul de monitorizare, raportare și evaluare” (alin.(2), (3) și (4)). Mai mult ca atât, chiar și titlul articolului este „Monitorizarea și evaluarea adaptării la schimbările climatice”. În urma celor relatate mai sus, se impune necesitatea determinării asupra denumirii sistemului menționat.</p>	<p>Se ia act de obiecție.</p>

	<p>evaluare este utilizat pentru:</p> <p>a) monitorizarea și evaluarea impactului acțiunilor de adaptare realizate (măsuri de adaptare naționale și sectoriale, programe și proiecte implementate pe teritoriul țării atât de entitățile naționale, cât și de cele internaționale, alte tipuri de intervenții);</p> <p>b) raportarea privind realizarea acțiunilor de adaptare conform indicatorilor de monitorizare;</p> <p>c) asigurarea integrării priorităților de adaptare în planificarea sectorială și națională;</p> <p>d) asigurarea transparenței procesului de adaptare și a colectării datelor;</p> <p>e) măsurarea și evaluarea rezultatelor și a impactului activităților de adaptare, a investițiilor, proiectelor, programelor privind reziliența climatică din perspectiva sensibilității la dimensiunea de gen.</p> <p>(4) Sistemul de monitorizare, raportare și evaluare colectează datele referitoare la activitățile de adaptare implementate, prin intermediul indicatorilor. Fișa indicatorului, care conține descrierea fiecărui tip de indicatori, termenul de colectare, modul de utilizare în procesul de raportare și evaluare a adaptării la schimbările climatice, este stabilită în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului de monitorizare și evaluare privind adaptarea la schimbările climatice, aprobat de Guvern.</p>				
	<p>Articolul 43. Formatul comun de monitorizare și raportare</p> <p>(1) Pentru a respecta angajamentele asumate în cadrul CONUSC, al Acordului de la Paris, al Tratatului Comunității Energetice și în baza datelor și informațiilor recepționate de la instituțiile responsabile care fac parte din</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.43 alin. (1) lit. c) textul „SDER-TL” se substituie cu textul „documentul strategic de politici publice de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung”;</p>	<p>Se acceptă.</p>	

	<p>SNMR, Ministerul Mediului transmite Secretariatelor CONUSC și Comunității Energetice următoarele:</p> <p>a) Inventarul național al emisiilor antropice din surse și a reținerilor prin sechestrare de către absorbantii a tuturor GES;</p> <p>b) CND, Raportul biennial de transparență și Raportul național de inventariere;</p> <p>c) SDER -TL.</p> <p>(2) Ministerul Mediului raportează comunicarea națională referitoare la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, în conformitate cu Acordul de la Paris și cu Regulamentul privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, aprobat de Guvern.</p> <p>(3) Instrumentele de raportare specificate la alin. (1) sunt elaborate în conformitate cu prevederile Ghidurilor aprobate prin deciziile adoptate în cadrul Conferințelor Părților semnatare ale CONUSC, Acordului de la Paris, Tratatului Comunității Energetice.</p> <p>(4) Cerințele privind formatul, structura instrumentelor de raportare specificate la alin.(1) și (2), precum și termenele se stabilesc în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice aprobat de Guvern.</p>				
	<p>Articolul 44. Raportarea prin intermediul Sistemului național de inventariere</p> <p>(1) SNI este realizat și administrat de autoritatea competentă astfel încât să asigure transparența, acuratețea, coerența, comparabilitatea și caracterul integral în compilarea inventarelor naționale, în temeiul CONUSC, Acordului de la Paris și deciziilor</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.44 alin.(1), pentru un spor de precizie normativă sugerăm a fi denumită „autoritatea competentă” care va realiza și administra Sistemul național de inventariere. Suplimentar, observăm că textul alin.(1) este preluat din pct.11 al Regulamentului privind instituirea și funcționarea Sistemului național de</p>	<p>Se ia act de obiecție.</p>	

	<p>adoptate în temeiul acestora, precum și în conformitate cu prevederile Regulamentului privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern.</p> <p>(2) SNI este realizat și administrat astfel încât să asigure calitatea inventarelor naționale prin parcurgerea etapelor de planificare, pregătire și management a datelor privind activitățile specificate la Tabelul din Hotărârea Guvernului nr. 1277/2018.</p> <p>(3) Raportul național de inventariere (în continuare – RNI) se elaborează de către Agenția de Mediu pe baza datelor și informațiilor din inventarele naționale, conform procedurilor și formatului comun de raportare privind transparența pentru acțiune și suport, aprobat prin deciziile adoptate în cadrul Acordului de la Paris.</p> <p>(4) Cerințele privind formatul, structura și termenele RNI sunt stabilite în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice aprobat de Guvern.</p> <p>(5) Autoritățile și instituțiile responsabile care fac parte din SNMR, transmit gratuit informații, factorii de emisii și datele privind activitatea, necesare estimării emisiilor antropice de GES și raportării acestora.</p> <p>(6) Autoritatea competentă elaborează și comunică datele inventarelor naționale Ministerului Mediului, pe care le transmite Secretariatului Comunității Energetice și Agenției Europene de Mediu pentru efectuarea evaluării tehnice a acestora, în</p>	<p>monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1277/2018, însă conținutul acestora diferă. Dat fiind faptul că, alin.(1) prevede că SNI este realizat și administrat „precum și în conformitate cu prevederile Regulamentului” vizat, considerăm de prisos preluarea doar a unei părți din conținutul pct.11 din Regulament. În acest caz, propunem a se face trimitere expresă la normele din Regulament.</p> <p>- La alin.(2), referitor la trimiterea la Tabelul din Hotărârea Guvernului nr.1277/2018, remarcăm că în textul proiectului este specificat „Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern”, astfel cum este denumită Hotărârea Guvernului nr.1277/2018. În acest context, pentru înlăturarea omisiunilor tehnice și neconcordanțelor, sugerăm unificarea terminologiei utilizate.</p> <p>- Alin.(3) stabilește că, Raportul național de inventariere se elaborează de către Agenția de Mediu pe baza datelor și informațiilor din inventarele naționale, conform procedurilor și formatului comun de raportare privind transparența pentru acțiune și suport, aprobat prin deciziile adoptate în cadrul Acordului de la Paris”. Atragem atenția că, pct.14 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1277/2018 prevede că „în baza inventarului național al emisiilor de gaze cu efect de seră, autoritatea</p>	
--	--	--	--

	<p>termenii prevăzuți în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice aprobat de Guvern.</p>		<p>competență elaborează, o dată la doi ani, Raportul național de inventariere, în limbile de stat și engleză, utilizând structura prevăzută în deciziile relevante ale Conferințelor Părților semnatare ale CONUSC". În această ordine de idei, alin.(3) urmează a fi revăzut în coroborare cu normele legale citate.</p> <p>Obiecție valabilă și pentru art.45 alin.(2), art.46 alin.(3).</p>	
		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art. 44, alin. (6) după cuvântul „elaborează” se introduce „inventarul național”;</p> <p>La art.45 alin.(2), trimiterea este eronată și se va corecta cu art.25 lit.a).</p> <p>Obiecție valabilă și pentru art.46 alin.(3), art.48 alin.(2).</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 45. Raportarea implementării documentelor de politici</p> <p>(1) Autoritățile și instituțiile publice responsabile de implementarea documentelor de politici în domeniul reducerii emisiilor antropice de GES și adaptării la schimbările climatice monitorizează gradul de realizare a acestora și raportează către Ministerul Mediului.</p> <p>(2) Autoritățile și instituțiile responsabile care fac parte din SNMR, specificate în Anexa nr.2 din Hotărârea Guvernului nr. 1277/2018, autoritățile administrației publice locale, în condițiile art. 24 lit. a) din prezenta lege, precum și organizațiile necomerciale specializate în protecția mediului, care dețin capacitățile necesare în acest sens, colectează informații privind parametrii stabiliți pentru a urmări realizarea obiectivelor de adaptare și le furnizează către Agenția de Mediu.</p> <p>(3) Pe baza informațiilor primite de la autoritățile și instituțiile menționate în alin. (1), la fiecare 2 ani, Ministerul Mediului raportează informații privind implementarea documentelor de politici privind atenuarea și</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.45 alin.(2)-(5) se exclude; articolul se completează cu aliniat nou care devine alin. (2) cu următorul text ” (2) Colectarea și raportarea datelor privind schimbările climatice se realizează în baza cadrului normativ și sistemului național creat în conformitate cu prevederile actelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>adaptarea la schimbările climatice, către CONUSC conform cerințelor privind conținutul, formatul și termenele de raportare prevăzute în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, aprobat de Guvern.</p> <p>(4) Revizuirea se realizează pe baza rapoartelor autorităților și instituțiilor responsabile specificate la alin. (1) și alin. (2).</p> <p>(5) În cazul în care se constată neconcordanțe cu obiectivele privind neutralitatea climatică sau progresele înregistrate în implementarea acțiunilor de adaptare la schimbările climatice sau realizarea acestora se determină insuficiență, ministerul responsabil de sectorul economiei naționale relevant argumentează nerealizarea și propune măsuri de corectare.</p>			
	<p>Articolul 46. Raportarea prin intermediul Sistemului național pentru politici, măsuri și prognoze</p> <p>(1) SNRPMP este realizat și administrat de către Agenția de Mediu astfel încât să asigure transparența, acuratețea coerența, comparabilitatea și caracterul complet al informațiilor raportate privind politicile și măsurile, precum și prognozele referitoare la emisiile antropice din surse sau reținerile prin sechestrare de către absorbanți a GES.</p> <p>(2) Ministerului Mediului, în comun cu Ministerul Energiei, odată la 2 ani raportează Secretariatelor CONUSC și Comunității Energetice următoarele:</p> <p>a) implementarea politicilor și măsurilor planificate sau a grupurilor de măsuri;</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p> <p>Comisia administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>La art.46 alin.(1), se va analiza necesitatea includerii cuvintelor „asigurarea actualității informațiilor raportate”, precum este stabilit la pct.23 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1277/2018.</p> <p>La Art. 45 alin.2, Art. 46, alin. 3 și Art. 48, alin. 2 este necesar de a concretiza în ce condiții autoritățile administrației publice locale colectează informațiile și le raportează către Agenția de Mediu.</p> <p>art.46, alin. alin.(2)-(3) se exclud; articolul se completează cu aliniat noi care devine alin (1)-(3) cu următorul text</p> <p><i>”(1) Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze asigură cadrul</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se ia act de propunere.</p> <p>Se acceptă.</p>

	<p>b) legătura între politici și măsuri sau grupuri de măsuri;</p> <p>c) contribuția acestor politici și măsuri la diferite scenarii de prognoze.</p> <p>(3) Autoritățile și instituțiile responsabile care fac parte din SNMR, specificate în anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1277/2018, autoritățile administrației publice locale, în condițiile art. 24 lit. a) din prezenta lege și organizațiile necomerciale pentru protecția mediului efectuează o evaluare în implementarea politicilor și măsurilor planificate sau grupurile de măsuri din domeniul de competență și raportează Agenției de Mediu odată la 2 ani.</p>		<p>instituțional, juridic și procedural pentru evaluarea progresului în implementarea politicilor de atenuare a schimbărilor climatice, pentru asigurarea actualității informațiilor raportate, pentru elaborarea prognozelor referitoare la emisiile antropice provenite din surse sau la reținerile prin sechestrare a GES.</p> <p>(2) Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze împreună cu Sistemul național de inventariere formează SNMR.</p> <p>(3) Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze este creat și funcționează în baza unui regulament aprobat prin hotărâre de Guvern, CONUSC și a Acordului de la Paris”;</p> <p>alin. (1) devine alin. (4) la care textul ”(1) SNPMP este realizat și administrat” se modifică cu textul ”(4) Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze este definit” și mai departe după text.</p>	Se acceptă.
	<p>Articolul 47. Raportarea progresului înregistrat în realizarea obiectivelor CND</p> <p>(1) Ministerul Mediului, pe baza datelor raportate de către autoritățile și instituțiile publice responsabile de implementarea documentelor de politici în domeniul reducerii a emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice, urmărește progresul privind realizarea obiectivelor CND, aplicând indicatori de monitorizare calitativi sau cantitativi.</p> <p>(2) Ministerul Mediului raportează cele mai recente informații pentru indicator selectat la fiecare an de raportare în perioada de implementare a CND sau odată la 2 ani.</p> <p>(3) Cerințele privind formatul, structura</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.47, alin.(1) textul ”, pe baza datelor raportate de către autoritățile și instituțiile publice responsabile de implementarea documentelor de politici în domeniul reducerii a emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice, urmărește” se înlocuiește cu textul ”monitorizează” și mai departe după text;</p> <p>alin. (2) se exclude;</p> <p>alin. (3) devine alin (2), textul ”specificat la alin.(1)” se exclude.</p>	

	de raportare și termenele progresului privind realizarea obiectivelor CND specificate la alin. (1) se stabilesc în temeiul CONUSC, Acordului de la Paris și deciziilor adoptate în temeiul acestora, precum și în conformitate cu prevederile Regulamentului privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice aprobat de Guvern.			
	<p>Articolul 48. Raportarea suportului recepționat și a utilizării veniturilor din prețul carbonului</p> <p>(1) Ministerul Mediului raportează cu privire la suportul recepționat și la utilizarea veniturilor din prețul carbonului odată la 2 ani, conform cerințelor privind formatul, structura și termenele de raportare prevăzute în Regulamentul privind instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice aprobat de Guvern.</p> <p>(2) Autoritățile și instituțiile responsabile care fac parte din SNMR, inclusiv autoritățile administrației publice locale, în condițiile art. 24 lit. a) din prezenta lege, și organizațiile necomerciale pentru protecția mediului colectează și raportează Agenției de Mediu odată la 2 ani informații cu privire la suportul recepționat și necesar.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>Art.48, este necesar a fi reexaminat în corelare cu Secțiunea a 2-a din capitolul IV din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1277/2018, care prevede „Raportarea cu privire la suportul financiar și tehnologic oferit de țările industrial dezvoltate”.</p>	Se acceptă.
		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.48, va avea următorul conținut:</p> <p>” (1) Raportarea privind suportul recepționat și privind utilizarea veniturilor din prețul carbonului prevăzut la art.57 este efectuată de către Agenția de Mediu la o dată la doi ani, după data lansării sistemului de raportare, conform regulamentului aprobat de Guvern.</p> <p>(2) Raportul include informațiile privind planificarea și strategiile naționale de adaptare la schimbările climatice, descriind acțiunile implementate și planificate pentru a facilita adaptarea la schimbările climatice, inclusiv informațiile ce reies din cerințele de raportare stabilite în cadrul CCONUSC și al Acordului de la Paris.”</p>	Se acceptă.
	Articolul 49. Monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de GES de la instalațiile	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.49 alin. (1) și alin. (2) vor avea următorul cuprins:</p>	Se acceptă.

	<p>staționare</p> <p>(1) Operatorul instalației staționare în care se desfășoară o activitate prevăzută în anexa nr.1 la prezenta lege și define autorizația integrată de mediu pentru desfășurarea activității asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES pe baza PM, care este partea autorizației integrate de mediu emisă de către Agenția de Mediu.</p> <p>(2) Măsurile de reducere a emisiilor de GES planificate, inclusiv metodologia și frecvența de monitorizare și raportare a acestora se bazează pe principiile de monitorizare și raportare prevăzute în anexa nr. 2 a prezentei legi și se realizează în conformitate cu PA pentru emisiile de GES, elaborat de către operatorul instalației staționare și aprobat de către Agenția de Mediu.</p> <p>(3) Operatorul instalației staționare prezintă Agenției de Mediu, până la data de 31 martie, anual, RAE, verificat de către un verficator acreditat, inclusiv Raportul de Verificare a emisiilor de GES generate în anul calendaristic precedent, elaborate de acesta.</p> <p>(4) În cazul în care operatorul instalației staționare nu prezintă RAE verificat în termenul stabilit sau acest raport nu a fost verificat în conformitate cu cerințele prevăzute la alin. (5), Agenția de Mediu realizează o estimare prudentă a nivelului de emisii de GES al unei instalații, care va înlocui acest raport.</p> <p>(5) Cerințele privind structura, formatul de raportare a RAE, procedura de depunere și actele necesare, precum și metodologiile MRV a emisiilor de GES sunt reglementate de Regulamentul privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu</p>		<p>” (1) La aprobarea de dezvoltare a activității prevăzute în anexa nr. 1 în actul permisiv de mediu se include obligatoriu componenta de GES, conform prevederilor Legii nr. 227/2022.</p> <p>(2) Operatorul instalației staționare în care se desfășoară una dintre activitățile prevăzute în anexa nr.1 și care define act permisiv de mediu asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES pe baza PM.”;</p> <p>alin. (2) devine alin. (3), alin. (3) devine alin. (4), alin. (4) devine alin. (5), alin. (5) devine alin. (6); alin. 4 (nou) după textul ”prezintă” se completează cu textul ”RAE pentru anul precedent”, după textul ”31 martie,” textul ”anual, RAE,” se exclude.</p>	
		<p>SA Lafarge Ciment Moldova</p>	<p>- art.49, alin.(2), abrevierea ”PA” nu este descifrata in Lege si nu e clar ce presupune aceasta abreviere.</p>	<p>Se ia act de obiecție.</p>

	efect de seră de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației, aprobat de Guvern.	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului		
	<p>Articolul 51. Monitorizarea, raportarea și verificarea emisurilor de GES de la activitățile de aviație</p> <p>(1) Pentru decarbonizarea aviației civile și încurajarea utilizării tehnologiilor mai puțin poluante și a surselor regenerabile prin aplicarea măsurilor economice se instituie schema CORSIA în conformitate cu prevederile Regulamentului privind instituirea și funcționarea schemei de compensare și de reducere a emisurilor de carbon pentru aviația internațională, aprobat de Guvern.</p> <p>(2) Cerințele privind MRV emisurilor de GES, inclusiv evaluarea progresului înregistrat în atingerea angajamentelor de reducere a acestora generate de operatori aerieni naționali, sunt stabilite în Regulamentul prevăzut la alin. (1).</p> <p>(3) Operatorul de aeronave prezintă PM spre aprobare Autorității Aeronautice Civile, care cuprinde măsurile de monitorizare și raportare a emisurilor de carbon în cadrul CORSIA cu două luni înainte de a atinge estimativ pragul de raportare de 10 mii de tone CO₂ anual.</p> <p>(4) Operatorul de aeronave prezintă PM spre aprobare Agenției de Mediu, care cuprinde măsurile de monitorizare și raportare a emisurilor de carbon înainte de începerea activității din domeniul aviației.</p> <p>(5) RAE al operatorului de aeronave este verificat de un verficator.</p> <p>(6) Cerințele privind MRV a emisurilor de GES prevăzute la alin. (4) se efectuează anual în conformitate cu Regulamentul privind</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>La art.51 alin.(6), nu este clar sensul textului „cerințele privind MRV...se efectuează”, suplimentar se va revizui trimiterea la alin.(4), deoarece acest alineat nu reglementează cerințele privind MRV, însă alin.(2) face referire la cerințele privind MRV.</p>	<p>Se ia act de obiecție.</p>
			<p>art.51 alin.(4) va avea următorul cuprins: " (4) Operatorul de aeronave prezintă spre aprobare Agenției de Mediu planul de monitorizare a emisurilor de CO₂, care conține măsurile de monitorizare și raportare a emisurilor de carbon înainte de începerea activității din domeniul aviației.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Urmare a examinării propunerii în contextul propunerii acceptate de modificare ale art. 26, lit. d) - art. 51 alin.(4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Operatorul de aeronave prezintă spre coordonare Agenției de Mediu planul de monitorizare a emisurilor de CO₂, care conține măsurile de monitorizare și raportare a emisurilor de carbon înainte de începerea activității din domeniul aviației.”</p>

	<p>monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației, aprobat de Guvern.</p>			
	<p>Articolul 52. Monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de GES provenite de la transportul maritim</p> <p>(1) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale aprobă anual lista navelor care sosesc, se află în interiorul sau pleacă din porturile aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, care asigură MRV emisiilor de GES generate în timpul călătoriilor lor prevăzute în anexa nr. 1.</p> <p>(2) În scopul promovării reducerii emisiilor de GES generate de transportul maritim, companiile de transport maritim monitorizează anual emisiile de GES pentru fiecare navă și fiecare călătorie, prin aplicarea metodei de determinare a acestor emisii prevăzută în PM.</p> <p>(3) Compania de transport maritim prezintă verificatorului, fără întârzieri nejustificate și în cel mult două luni de la prima escală a fiecărei nave într-un port aflat sub jurisdicția Republicii Moldova, care constă într-o documentație completă și transparentă privind metoda de monitorizare a emisiilor de GES a navei și cuprinde informații specificate în Regulamentul privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon generate de transportul maritim, aprobat de Guvern.</p> <p>(4) Compania de transport maritim prezintă Agenției Navale a Republicii Moldova, până la data de 31 martie, RAE, verificat de către un verificator.</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.52 alin.(2), întru asigurarea unității terminologice, se va revizui noțiunea „companie de transport maritim” în corelare cu prevederile Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova nr.599/1999, care utilizează noțiunea „agenți economici în domeniul navigației maritime comerciale”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>
		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.52 va avea următorul cuprins:</p> <p>” (1) În scopul promovării reducerii emisiilor de GES provenite de la transportul maritim, armatorii sunt obligați să monitorizeze și să raporteze emisiile de GES pentru fiecare navă și pentru fiecare călătorie, potrivit regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon generate de transportul maritim, aprobat de Guvern.</p> <p>(2) Armatorii prezintă spre înregistrare Agenției de Mediu planul de monitorizare a emisiilor de CO2 care conține măsurile de monitorizare și raportare a emisiilor de carbon înainte de începerea unei activități din domeniul transportului maritim.</p> <p>(3) Armatorii sunt obligați până la data de 31 martie, anual să transmită Agenției de Mediu RAE-ul verificat de către un verificator acreditat, pentru întreaga perioadă de raportare a anului anterior.</p> <p>(4) Navele care au destinația unui</p>	<p>Se acceptă.</p>

			port situat pe teritoriul Republicii Moldova sunt obligate să raporteze emisiile de GES Agenției de Mediu, până la intrarea în port.”	
	<p>Articolul 53. Sistemul informațional</p> <p>(1) Operatorii instalațiilor staționare în care se desfășoară un anumit tip de activitate, enumerate în anexa nr. 1, la prezenta lege, sunt înregistrați în Registrul național de emisii și transfer de poluanți, în conformitate cu prevederile Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale și ale Regulamentului privind Registrul național al emisilor și al transferului de poluanți, aprobat de Guvern.</p> <p>(2) Registrul menționat la alin. (1) este o componentă a Sistemului informațional integrat de mediu, instituit de Ministerul Mediului, care facilitează implementarea angajamentelor privind raportarea prevăzută în art. 44-50.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Art. 53, în denumire se adaugă cuvintele „integrat de mediu”;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 54. Consultarea părților interesate</p> <p>(1) Ministerul Mediului, autoritățile și instituțiile publice responsabile de politici sectoriale pun la dispoziția publicului rapoartele privind implementarea documentelor de politici în domeniul reducerii emisiilor antropice de GES și adaptării la schimbările climatice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p> <p>(2) Ministerul Mediului asigură colaborarea cu toate părțile interesate pentru a le oferi posibilitatea și mijloace să contribuie activ la o tranziție justă și echitabilă din punct de vedere social către o societate neutră din punct de vedere climatic și rezistentă la schimbările climatice, precum și că publicul</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La art.54 alin.(3), referitor la trimiterea la Codul Civil, se va exclude textul „nr.133/2018”, fiind incorect și de prisos. 32.1 La alin.(4), textul „pe site-ul web oficial” se va substitui cu sintagma „pe pagina web oficială”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>EcoContact</p>	<p>La articolul 54 alin (5) propunem excluderea sau opțional descifrarea grupului de parteneri sociali. Aceeași obiecție valabilă și pentru articolul 56 alin (1) lit I).</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>
		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Art.54 alin.(6) textul „parteneri sociali” este modificat cu textul „mediul asociativ”</p>	<p>Se acceptă.</p>

beneficiază din timp de posibilități efective de a se informa, participa și a-și exprima opiniile cu privire la documentele elaborate și supuse consultărilor publice.

(3) Datele privind emisiile de GES, condițiile de mediu și efectele adverse potențiale, cât și consecințele, rezultatele monitorizării și controalelor nu pot fi considerate secret comercial în conformitate cu prevederile Codului Civil al Republicii Moldova nr. 133/2018.

(4) Informațiile de interes public se pun la dispoziția cu titlu gratuit, prin intermediul mijloacelor media ușor accesibile și se publică pe site-ul web oficial al Ministerului Mediului, cu respectarea prevederilor actelor normative în domeniul asigurării accesului la informațiile de interes public.

(5) Ministerul Mediului asigură organizarea procesului inclusiv și accesibil la toate nivelurile, inclusiv la nivel național, regional și local, cu participarea partenerilor sociali, a mediului academic, a mediului de afaceri, a cetățenilor și a societății civile, pentru schimbul de bune practici și pentru identificarea acțiunilor care contribuie la îndeplinirea obiectivelor la nivel național.

(6) Ministerul Mediului, autoritățile și instituțiile publice responsabile de politici sectoriale utilizează toate instrumentele necesare, inclusiv CNSC, dialog pe mai multe niveluri pe tema energiei și climei, Pactul Climatic European, pentru a implica cetățenii, partenerii sociali și părțile interesate în scopul promovării dialogului și difuzării informației științifice cu privire la schimbările climatice și la aspectele sociale, precum și cele legate de egalitatea de gen.

	<p>e) sporirea capacității de sechestrare a emisiilor de GES din sectorul FTSCFTS;</p> <p>f) combaterea defrișărilor și sporirea capacității de regenerare și împădurire;</p> <p>g) implementarea activităților pentru consolidarea capacității de adaptare la schimbările climatice;</p> <p>h) stimularea renovării parcului de vehicule antrenat la prestarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate;</p> <p>i) finanțarea domeniilor de cercetare aferente promovării eficienței energetice și a tehnologiilor curate;</p> <p>j) promovarea eficienței energetice, inclusiv prin oferirea suportului financiar gospodărilor aflate în situație de sărăcie energetică;</p> <p>k) promovarea și utilizarea tehnologiilor curate și eficiente energetic, inclusiv cogenerarea și trigenerarea, în scopul de sprijin financiar pentru abordarea aspectelor sociale generate de schimbările climatice în gospodăriile cu venituri mici și medii;</p> <p>l) contribuirea la formarea competențelor și realocarea forței de muncă pentru o tranziție justă spre o economie cu emisii reduse de carbon, în special în regiunile cele mai vulnerabile, în strânsă coordonare cu partenerii sociali;</p> <p>m) promovarea captării și stocării geologice a carbonului în condiții de siguranță pentru mediul înconjurător din sectoarele și subsectoarele industriale;</p> <p>n) susținerea în îndeplinirea angajamentelor în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice, sprijinirea autorităților administrației publice locale în implementarea prevederilor Convenției primarilor pentru Climă și</p>	<p>SA Lafarge Ciment Moldova</p> <p>Comisia administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>sau investițiilor în tehnologii ce țin de captarea și stocarea” pentru a oferi o formulare mai precisă.</p> <p>- art.57, alin.(1), lit. m) textul „promovarea captării și stocării geologice a” de substituit cu textul „implementarea tehnologiilor și investiții în tehnologii ce țin de captarea și stocarea sau reutilizarea”.</p> <p>la art. 57, alin. 1 lit. n) textul „sprijinirea autorităților administrației publice locale în implementarea prevederilor Convenției primarilor pentru Climă și Energie” urmează a fi stabilit din rând nou, ca o măsură separată.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p> <p>Se ia act de propunere.</p>
			<p>art.57, va avea următorul cuprins: ”Articolul 57. Susținerea financiară a acțiunilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice <i>(1) Statul asigură susținerea financiară prin elaborarea, promovarea și implementarea documentelor de politici în domeniul atenuării și adaptării la schimbările climatice la nivel național și sectorial în limita mijloacelor disponibile.</i> <i>(2) Resurse financiare din bugetul de stat și alte resurse financiare ce nu contravin legislație sunt folosite pentru:</i> <i>a) implementarea activităților pentru reducerea emisiilor de GES;</i> <i>b) implementarea activităților pentru sporirea reținerii emisiilor de GES prin sechestrarea acestora;</i> <i>c) creșterea ponderii energiei provenite din surse regenerabile și promovarea tehnologiilor inovative pentru</i></p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>Energie; o) monitorizarea și raportarea emisiilor de GES; p) desfășurarea activităților Secretariatului CNSC.</p>		<p>a contribui la tranziția către o economie sigură și durabilă cu emisii scăzute de carbon; d) sporirea capacității de sechestrare a emisiilor de GES din sectorul FTSCFIS; e) combaterea defrișărilor ilicite și sporirea capacității de regenerare și împădurire; f) implementarea activităților pentru consolidarea capacității de adaptare la schimbările climatice; g) stimularea renovării parcului de vehicule antrenat la prestarea transportului rutier de persoane prin servicii regulate; h) finanțarea domeniilor de cercetare aferente promovării eficienței energetice și a tehnologiilor curate; i) promovarea eficienței energetice, inclusiv prin oferirea suportului financiar gospodăriilor aflate în situație de sărăcie energetică; j) promovarea și utilizarea tehnologiilor curate și eficiente energetice, inclusiv cogenerarea și trigenerarea, în scopul de sprijin financiar pentru abordarea aspectelor sociale generate de schimbările climatice în gospodăriile cu venituri mici și medii precum și pentru implementare măsurilor de atenuare și/sau adaptare la schimbările climatice în cadrul întreprinderilor; k) contribuția la formarea competențelor și realocarea forței de muncă pentru o tranziție justă spre o economie cu emisii reduse de carbon, în special în regiunile cele mai vulnerabile, în strânsă coordonare cu mediul asociativ; l) promovarea captării și stocării</p>
--	--	--	---

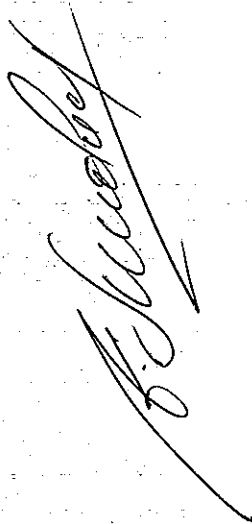
		<p>geologice a carbonului în condiții de siguranță pentru mediul înconjurător din sectoarele și subsectoarele industriale;</p> <p>m) implementarea tehnologiilor sau investițiilor în tehnologii ce țin de captarea și stocarea carbonului în condiții de siguranță pentru mediul înconjurător din sectoarele și subsectoarele industriale;</p> <p>n) susținerea în îndeplinirea angajamentelor în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice, sprijinirea autorităților administrației publice locale în implementarea prevederilor Convenției primarilor pentru Climă și Energie;</p> <p>o) monitorizarea și raportarea emisiilor de GES;</p> <p>p) acțiuni de susținere a activităților mediului asociativ (organizațiilor societății civile) în domeniul reducerii emisiilor de GES și adaptare la schimbările climatice;</p> <p>q) desfășurarea activităților Secretariatului CNCS.</p> <p>(3) Asigurarea financiară a activităților de atenuare și adaptare la schimbări climatice se face în baza procedurilor ce asigură că toate aspectele legate de climă sunt luate în considerare la luarea decizii. La prioritizarea finanțării se ia în considerare o gamă largă de aspecte, inclusiv sociale, economice și de mediu. ”;</p> <p>La art. 61:</p> <p>- la lit. i), se propune completarea textului cu „în sectoarele aflate sub incidența acestei legi” pentru a evidenția clar domeniile vizate de prevederile legale.</p> <p>- la lit. m), se sugerează</p>
--	--	--

			înlocuirea textului „promovarea captării și stocării geologice a” cu „implementarea tehnologiilor sau investițiilor în tehnologii ce țin de captarea și stocarea” pentru a oferi o formulare mai precisă.	
	<p>Articolul 58. Marcarea cheltuielilor legate de schimbările climatice.</p> <p>(1) La implementarea politicilor și măsurilor necesare pentru atingerea obiectivelor politice și îndeplinirea țințelor naționale, Guvernul ia în considerare necesitatea atenuării emisiilor de GES și adaptării la schimbările climatice, asigurând că cel puțin o parte din măsurile planificate sunt finanțate urmare aplicării mecanismului de stabilire a prețului pentru emisiile de dioxid de carbon.</p> <p>(2) Resursele financiare colectate în urma aplicării mecanismului de stabilire a prețului pentru emisiile de dioxid de carbon sunt administrate prin sistemul trezorerial de către Ministerul Mediului.</p> <p>(3) Mijloacele financiare colectate din plățile de carbon pentru emisiile de dioxid de carbon, se includ în Legea bugetului de stat pentru anul respectiv.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>art.58, în denumirea articolului cuvântul „marcare” se înlocuiește cu cuvântul „evidență”; alin. (2) și (3) vor avea următorul conținut: ” (2) Mijloacele financiare colectate în urma aplicării mecanismului financiar de stabilire a prețului pentru emisii de CO2 sunt gestionate prin intermediul sistemului trezorerial de către Ministerul Finanțelor. (3) Mijloacele financiare colectate din plățile de carbon pentru emisiile de CO2, se includ în legea bugetului de stat pentru anul respectiv. ”;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Articolul 61. Dispoziții finale</p> <p>(1) Prezentă lege intră în vigoare în termen de 18 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>(2) Guvernul:</p> <p>a) în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi va elabora și va adopta actele normative necesare pentru implementarea legii;</p> <p>b) în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Art. 61, alin. (2), lit. a) cuvintele „de la intrarea în vigoare a” se substituie cu „de la data publicării”</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>Anexa nr. 1 „CATEGORIILE DE ACTIVITĂȚI CĂRORA LI SE APLICĂ MECANISMUL DE STABILIRE A PREȚULUI PENTRU EMISIILE DE DIOXID DE CARBON”</p> <p>Anexa nr. 1 Pct. 29, Lit. a) Pct. 29, Zborurile între aerodromuri situate în două state diferite, efectuate de către operatorii de aeronave care îndeplinesc toate condițiile următoare: a) operatorii de aeronave certificați sau înregistrați într-un stat membru al Uniunii Europene, inclusiv în regiunile ultraperiferice, teritoriile dependente și teritoriile statului membru respectiv;</p>	<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Anexa nr.1, va avea următoarea denumire <i>”Anexa nr.1 Categoriile de activități cărora li se aplică mecanismul financiar de stabilire a prețului pentru emisiile de CO₂”;</i> La anexa nr. 1, la categoria de activități „II. Aviație”, pct. 29, lit. a) va avea următorul cuprins: <i>”Operatorii de aeronave certificați sau înregistrați în Republica Moldova;”</i></p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Anexa nr. 2 „PRINCIPIILE DE MONITORIZARE ȘI RAPORTARE PREVĂZUTE LA ART. 52”</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>La anexele nr.2 și nr.3 se vor revede articolele la care se face trimitere, deoarece sunt expuse eronat.</p> <p>Anexa nr.2 va avea următoarea denumire <i>”Anexa nr.2 Principiile de monitorizare și raportare”</i> La cap. I pct.2 sub punctul 4. textul ”la art. 52 alin. (5),” se modifică în textul ”la art. 49 alin. (6),”; cap. II pct.1 sub punctele 4) și 5) textul ”la art. 52 alin. (5),” se modifică în textul ”la art. 51 alin. (6),”; cap. II pct.2 sub punctul 1) ”la art. 54 alin. (5),” se modifică în textul ”la art. 51 alin. (5),”;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Anexa nr. 3 ”CRITERIILE PENTRU VERIFICARE PREVĂZUTE LA ART. 53”</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>Referitor la anexa nr.3, atragem atenția că în conținutul proiectului de lege nu se face referire la aceasta.</p>	<p>Se ia act de obiecție.</p>

		<p>Deputat Mariana Cușnir</p>	<p>Anexa nr.3 va avea următoarea denumire "Anexa nr.3 - Criteriile pentru verificarea emisiilor de GES"</p> <p>La cap. I, pct.2 , sub punctul d) sub punctul (i) textul în ambele variante "art. 53 alin. (5)," se modifică cu textul " art.49 alin.(4)"; la cap. I, pct.2 , sub punctul e) sub punctul (ii) textul "art. 52 alin. (6)," se modifică cu textul " art.49 alin.(6)"; la cap. II, pct.2 , sub punctul c) textul "art. 53," se modifică cu textul " art.49 alin.(6)"; la cap. II, pct.2 , sub punctul c) sub punctul (i) textul "art. 30," se modifică cu textul " art.49 alin.(3)"; la cap. II, pct.2 , sub punctul c) sub punctul (ii) textul "art. 53 alin.(6)," se modifică cu textul " art.49 alin.(6)";</p>	<p>Se acceptă.</p>
--	--	---	--	---------------------------

Valeriu MUDUC,
Președintele Comisiei mediu, climă și tranziție verde

Ex: Anna Frunza
Tel: 022820531